

~~01. XIII. 3. 28~~
~~НП 29 - 1~~
3

КУЛЬТУРА ФРОНТ

761.9/551.

12

КУЛЬТУРА ФРОНТ

Б Ы Д Т Ö Л Ы С С А Ж У Р Н А Л

Л У Р И Н Д А Л Ы С :

	л. б.
ЛУРИЖÖд. — Комі област гырые воскојасөн тувт-чалö воçö	1
ЕПШТЕЈНЛÖН доклад. — Күлтура кыпöдöмын öнiја мојас жылые	4
Н. А. СТАРТСЕВ. — Школајас политехничирүтöм куçа	11
К I С. — Мыјö пöрö наука зламја оппортунист кыл	20
А. ВОРОНКОВ. — Бүрмөдам партучеба	24
ПЛОСКОВА. — Партировещениö Сыктывкарса вöрпiлiтан заводыл	26
ВЕЖОВ. — Пуктам ном оппортунизмлы култура револютеја нүдöдöмын	27
А. КОСТРОМИН. — Лöбöдчыны доктан түвсөв гöр-кöчэ кeжлö	30
ПАРШУКОВ. — Учiтел доройн вошöма куим лу сөјö	31

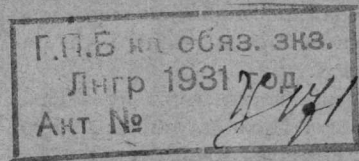
ВКП(б) Обком бјуролөн шүөмјас

- а) „Култура фронт“ жылые 32
- б) Пемидлун бырöдöм да всеобуч нүдöдöм жылые, 33
- в) „Ордым“ журнал жылые 34
- г) О партировещении 35

Ныгајас пöвсын:

Г. ЗАХАРОВ. — В. Васковлөн — „Индустриальнöй выль војвыв“ теçö жылые 37

Н.Ж. Коми
1-2

Комі област гырыс восковјасөн тувтчалö сотсиализмлаң.

Феврал 6-öd лунö помалис асегыс ужсö Сöветјаслөн Областувса IX-d сјезд. Мијан областын тајö сјездсö вескыда позö шуны историческöј сјездөн. Мыјын тыдовтчö сылөн историческöј значеннöйс? Да сыын, мыј тајö Сöветјас сјезд вылын помöз лои пазöдöма натсионал-шовинистјаслыс мопуктаснысö (установканысö), кодјас вöли бөр нещыштöны, торјөдöны Коми областöс Војвыв Крај бердыс. Тајö сјезд вылын лои чорыда вöйма налыс — натсионал-шовинистјаслыс — идеологјанысö, кызи кулатскöј идеологјабс. Тајö сјезд вылын лои вескыда пунктöма мөгөн: немжалиттöм пырыс тышкасны партија генералнöј тујвизыс быдсама кежысјаскөд.

Со мыј пасјис сјезд аслас шуöмјасын:

„Медым олöмö пöртны мијан возын пунктöм мөгјассö, колö чорыда вермасын реконструктивнöј кад дырса сöкылдунјаскөд, немжалиттöг тышкасны классöвöј врагкөд, вескыдвыв кежыс оппортунистјаскөд, шујгавыв чулкөдлысјаскөд, великодержавнöј да меставывса натсионал-шовинистјаскөд да партија генералнöј тујвизыс быдсама кежысјаскөд вылö чуңпыр визöдысјаскөд.“

Сјезд шуис, нöшта јонжыка öдзöдны коллективизатсия ужлыс öдјассö, медым вйтваса план помасег жежлö областын ужжык районјасас вöли нуөдöма дорвыв коллективизатсия да сјјö подув вылын бырöдöма кулакјассöс, кызи классöс.

Сјезд етис индöдјас (директивјас) гырыс восковјасөн тувтчавны сотсиализмлаң, мунигмос öдзöдны сöветјаслыс ужјассö, налыс ужногсö перестројитны да классöвöј врагјаскөд быд сикаса оппортунистјаскөд чорзöдны тыш.

Мијан Област лоöмсаң тајö сјезд вылын первојягыс-на кывзим Централнöј Правителстволыс отчетнöј доклад. Мијан Областувса сјезд вылын Правителстволөн отчетыс петкөдлö, öткө — Централнöј Правителство кутö чорыд јитöд рабочöј да ужалыс крестана массакöд; мөдкө — Правителство нуөдö вескыд ленинскöј натсионалнöј политика.

Сјездлөн ужгыс мунис пјавилетка којмөд решајушщöј воыс лозунгјассö олöмö пöртöм мөгыс. Сылөн ужгыс лöсали сещöм кадö кор сотсиализм стрöитан став фронт пастагыс нуөдчыссö развернутöј наступленнö, кор мијанын шурöбөн быдмö сотсиализм, а капиталист государствојасын мунö экономическöј кризис да насаң Сöвет Сојуз вылö војнаөн лöсöдчöм.

Сјезд возын сулалысны сотсиализм течöм куза вьвти гырыс мөгјас. Сјезд решитис öнја кадын сулалан медеа колана вопросјассö: сöветјаслыс ужсö öдзöдöм да налыс ужногсö перестројитöм јылыс; област пыщкөсса промышленносөв кыпöдöм да вөрлөзöм öдзöдöм јылыс; культурнöј револутсия нуөдöм, колхозјас течöм да скöт визöм паскөдöм јылыс.

Сјезд сизжö етис индöдјас јединöј финансöвöј план олöмö пöртöм јылыс да червонец укрепитöм јылыс. Тајö став вопросјассö лои бура решитöма партијаөн генералнöј тујвиз нуөдöм еерви. Сотсиализм течан фронт вылын став возö воöмјасыс, вермөмјасыс лöсны сы вöсна, — кызи шуис сјезд, — мыј партија да правителство збылыс вылö нуөдöны вескыд ленинскöј политика. Нуөдöны чорыд наступајтöм капиталист элемент коласјас вылö

да чорыда тышкасоны партија тувьыс быдсама кежыясакöд, медеа-нын ве-кыдыввса оппортунизмкöд, кодi лоö öнија кадын медеа ыжыд политическöй опасностöн.

Правительство отчет куза сезд индiс международнöй сложнöй обстановка вылö, ошкiс Правительстволыс мирнöй политика нуöдöмсö да шуис, мыj сезд заверитö Правительствоöс: кор ковмас, ком i ужалыс jöз гöтовöс сoт-сiализмöс доржан вооружоннöй мед возза раджасö. Сезд ошкiс Рыков jортöс Союзнöй Совнаркомын jуралöмыс вештöм да Сырцовöс РСФСР-са Совнаркомын jуралöмыс вештöм да чоломбытгöбалö Советяс Верховнöй постяс вылын jурнуöдыясасö—испытаннöй большевик—меньiнечясасö—Молотовöс да Су-лимов jортясасö.

Сезд сiз-жö кывзiс отчет Войвыв Краjувса iсполкомлыс да ошкiс сылыс выл iндустрiальнöй Войвыв течам ужөн вескöдлöмсö. Сезд чорыда пасjис, мыj сöмын Войвыв Краjö пырöмөн Коми област нöшта öдjөн пондiс мунны хожаjст-венно-культурнöй строjительство тujöд да национальнöй неравенство бырöдан тujöд.

„Войвыв Краjувса Исполнителнöй Комитет пыр Коми автономiяа Об-ластувса советяслөн IX-d сезд шыöдчö, кыzi вокяс дiнö, социалисти-ческой чоломөн Войвыв Краjса рабочöй класс дiнö да став ужалыс воjтыр дiнö. Сезд непоколебiмöя надеjтчö, мыj победнöя лоö вештöма быдсама пыкöдяс, кодяс сулалöны мiжан гырыс уж нуöдан да социализм вöсна вермасан тuj вылын“ (резолутсиаыс).

Сезд лыддö вескыдөн былмöдöм, состав Обiсполкомлыс политическö вiз нуöдöмсö да сылыс практической ужсö. Медеа-нын ошкiс национал-шови-нистясакöд ас кадын бура чорыд тыш нуöдöмыс да ужалыс массаöс выл iнду-стриальнöй Войвыв течам моjас гöгöр котыртöмыс.

Сезд индiс, социализм течам ужын гырыс успехясыс мiжан областын тыдалöны сешöм лöмторясас:

а) Пjатилеткалыс медвозза кык вöсa вöрлезан программа тыртöма содтö-дөн 23,57% гöгöр;

б) Вiзму овмöсяс öтуттан программа тыртöма содтöдөн—15,3% пыддi öтуттöма-нын 16%;

в) Нуöдчысö Пiнуг да Сыктывкар кост көрттуj стрöитан да Сыктывкар да Ухта кост автомобильнöй тuj стрöитан ужяс;

г) Лöсöдöма Сыктывкар да Кардор костöд сынöдтi лебалам тuj (воздуш-нöй линия);

д) Стрöитчысöны: Слöбöдаса вöрпiлитан завод, Устцылмаса замшöвöj завод, Сыктывкарса кирпiч вöчан завод да заводтöма паскöдны да рекон-струкция нуöдны Нувчiм заводын;

е) Нуöдчысö челадöс öбжajитана велöдöм да ыжыд восковяс-нын вöчö-ма кадрясöс гөтöвитöм могыс.

ж) Тöдчымөнjа-нын кыпалiс культура да экономика боксаф областувса ужа-лыс jöзлөн олас ногыс;

Тajö ыжыд успехяссö индалöмкöд öтшöщ jöстiс вниманнö вöрлежöмын да мукöд ужjасын лöм прорывяс вылö, медым бырöдны најöс больше-вистекöй öдjасөн.

Ыжыд прорывяс емöс тавоса вöрлезан ужын, медеа-нын вöр кыскалан ужjасын- Област пышкöсса заводяс ез вермыны тыртавны асыныс промфин-планяснысö. Промышленнöй, коммунальнöй да транспортнöй строjительствояс вы-лö лезöм сöмjас ез ло ставсö тырмыз вiзöма (использjтöма). Oz колана öдja-сөн мун jöз костыс сöм чукортан уж (мобилизатсиа средств) да с. в.

Сезд сетiс вöвлытöм да аджывалытöм программа мiжанын возö вылö со-циализм течöм вылö.

Чорыда кулак вылö наступajтöмөн, ужалыс массаöс котыртöмөн да на-лыс энтузиазмсö кыпöсöмөн пöртам мi олöмö мiжан возын мед ыжыд сулалам могсö—1931 во вылын вöрлезан ужлыс да вöркылöдан ужлыс программаjасö. Ештöдны таво вылö Слöбöдаса 4 рамаа вöрпiлитан за-

вод. Өдзѡдны лѡсѡдчана уж Сыктывкарѡ целлулозно-бумажнѡј комбинат¹ стрѡитѡм былѡ. Сјезд медеа-нын шѡктіс Обісполкомлы лѡсѡдны областла электрофікатсіја нуѡдѡм куѡа геңералнѡј план.

Промышленнѡј да коммунальнѡј стрѡітелство куѡа сјезд шуіс дугдывны возѡ былѡ ѡтпырїѡн уна объектјас стрѡітѡмыс, медем ез разав уна пелѡ сѡмыс да быд заводітѡм стрѡітелство понавны жеңыджык с рокѡн.

Өдзѡдны возѡ былѡ коллективізатсіја да производственнѡј кооперїровањнѡ нуѡдан ужјас, медем вїтваса план помасїг кежлѡ уңжык рајонсѡ вѡлі дорвыв коллективїзїруйтѡма да бырѡдѡма сїѡ подув вылын кулакјасѡс, кыѡї классѡс. Тајѡ мог, шуіс сјезд, вермас пѡртеыны олѡмѡ секи, кор јона чорѡдѡма лоас кулакјас былѡ наступајтѡм, кор лоас паскѡдѡма колхоз выгодајас јылыс быдлунја разјаснїтелнѡј уж, бура да полїтика сертї колана ногѡн шѡркода олысјас дїнѡ относїтчѡмѡн, гѡла олысјаслы отсасѡмѡн да ѡнїѡз котыртѡм колхозјасѡ јонмѡдѡмѡн.

Сјезд шуіс чегѡмѡн (крутѡја) бергѡдчыны скѡт вїзан уж бердѡ, пуктыны сїѡс сотсіалїстїческѡј туј былѡ да сетны вїтваса план помасїг кежлѡ 50 000 центнер тѡварнѡј выї:

Сїз-жѡ сјезд чорыда шуіс, медем ѡдїѡнжык помавны кѡрттуј да автѡмобїлнѡј туј стрѡїтѡмјас. Тајѡ јона термѡдлѡ воые воѡ грузооборот быдмѡм. Өдзѡдны јѡз костыс сѡм чукѡртѡм; чорыда добїтчыны пѡртны олѡмѡ једїнѡј фїанансѡвѡј план да пуктыны фїанансѡвѡј дїстїплїна.

Возѡ паскѡдны, кыпѡдны куьтурнѡј револутсіја уж нуѡдѡм. Всеобучыс резуьтајасѡ закрепїтны да бурмѡдны. Став вын пуктыны таво вылын гырысјаслыс неграмотностѡ бырѡдѡм былѡ. Өдзѡдны кадрјасѡс гѡтовїтан уж да с. в.

Тајѡ став гырыс могјасыс шѡктѡны зев ѡдїѡн, жеңыд с рокѡн перестроїтны сѡветјаслыс ужаланногсѡ, бергѡдны најѡс вѡрлезѡмлы, колхозјаслы, ударнїчестволы чужѡмбанѡн. Вѡтлыны сѡвет аппаратјасыс оппартунїстїјасѡс, мїжанлы классово-чуждѡј элементјасѡс, бјурократјасѡс, вредїтелјасѡс. Чорыда нуѡдны аппаратјасын комїѡдчан уж да кыскыны сѡветјас уж бердѡ рѡбѡчѡїјасѡс, батракјасѡс, ударнїкјасѡс, колхознїкјасѡс, гѡла олыс да возмѡстчыс шѡркода олыс крестанаѡс.

Сјезд вывтї чорыда шуіс, медем проверїтны кушѡма нуѡдчысѡны олѡмас вылысаң воѡм дїректївајасыс, пуктыны быд возын ответственностѡ, медем кадын да четкѡја вѡлі нуѡдѡны олѡмас партїјаѡн да правїтелствоѡн сетѡм дїректївајасѡс.

Комї областлы тырѡ 10 во—дас арѡс. Сы куѡа Сѡветјаслѡн областувса IX сјездлѡн значенїѡыс нѡшта-наыждѡ. Комї автономїјалы јубїлеї кежлѡ ем гырыс победајас. Сы јылыс вїсталїс сјезд. Јона гырыс могјас мїжан возын сулалѡны возѡ былѡ. Мї гырыс восковјасѡн тувтчалам сотсіалїзмлаң. Та куѡа колана индѡдјас сетїс сјезд.

Өтшѡш Војвыв Крајкѡд да сїѡ јурнуѡдѡм улын мї пѡртам Выл Индустрїалнѡј Војвыв кыпѡдан пјатїлетка нѡл воѡн!

Култура кыпөдөмын өніја могјас јылыс. *)

Култура течан ужын верміс лєнінізм, верміс партіјалөн генералнөј тујвічыс.

Јортјас, кор мі арталам култура течан ужыс бөрја воста ітогјас, колө вескыда виставны—і култура течан ужын верміс лєнінізм, верміс партіјалөн генералнөј тујвічыс.

Віздөлыны-кө міјан кыптөм вылө, міјан өдјас вылө, тајө вөвлытөм өдјас најө вермісны лоны робочөј да крєстана власт подув вылын. Со мыј вөсна міјан государство тазі өдјө кыптө. Капіталіст государствојаскөд өткодөлігөн култура течан ужлөн міјан ічөт-на материалнөј базаыс, міјан школајас улө щөкыда-на оз тырмы помещөнөјас, міјан оз тырмы бумага, поліграфическөј промышленност оз вермы тырмымөн сетны колөна нігајас, учебнікјас. Колө вескыда виставны материалнөј

базаыс вывті ічөт, мі ег-на панјөј передовөі капиталіст государствојасөс, а јона-на колчім бөрө. Сумыштны-кө, кущөм наследство колі міјанлы сардырса Россіјасаң—сіјө массовөі неграмотност пемыд лун. Колө шуны і тани емөс міјан успехјасыс, лоасны вөвлытөм өдјас култура кыпөдөм ужын, кущөмөс оз вермы сетны ні өті государство му паста. Тащөм өдјасыс вермөны лоны, кыңі виставаіс Ленин,—робочөј да крєстана власт подув вылын. Капіталістјас кпөд улө мездысөмөн робочөјјас да крєстана гөгөрвоісны асеыныс ыжыд ромөс вы олөм течөмын, кыскысөны југыдлаң, отсалөны кыпөдны, паскөдны култура. Тајө установкаыс зоннас оправдајтніс.

Өті кык воөн мі нуөдам всеобуч.

Бостам прімер пыдөі міјан школьнөј стрөітельство. Мі нуөдам всеобуч. Кор капиталіст государствојас всеобучө нуөдөны олөмө дас војасөн, со војасөн (прімер пыдөі Франціја), мі нуөдам сіјөс олөмө өті-кык воөн. Мі „в пух і прах“ пазовтім оппортуністјасөс, јөзөс, кодјас оз вөлі ескыны тајө ужын вермөнысылы, мі докажітім—сөкыд, ыжыд проблемасө мі вермам разрешітны өті-кык воөн. 1928-29 воын-кө возза во серөыс челаф лыд школајасын соді 4% вылө, 1929-30 воын содіс-нын 12% вылө, а таво 22% вылө-нын. Со кущөм

өдјас міјан государствоын, кодјас сетөны вын всеобшөј начальнөј обучєньөтө міјан государствоын нуөдны өті кык воөн.

Бостам пемыдлун бырөдам уж. Ленин шуліс, социализм-пө колө течны робочөј да крєстана кпөн. Сөмын тајө робочөјјас, тајө крєстана пыс унжыкыс вөлі безграмотнөј. Мыј мі адјам өні, 1927 воын-кө гырыејасөс велөдан школајасө кыскім 800 сурс велөдчысөс, 1928-29 воын 2 мільон морт-нын, а 1929-30-воын—10 мільон да жын. Тајө збылыс советскөј, болшевісскөј өдјас.

дошкольнөј воспитаньө да профессиональнөј школајас.

Сардырса Россіјаын дошкольнөј воспитаньө ез вөв, а вөлі-кө сөмын избраннөјјаслы, а өнідас со сурс челаф кыскөма дошкольнөј уч-

реждєньөјасө. Мі једінственнөј государство му пастала, көн јона паскалөма дошкольнөј воспитаньө.

* Наркомпросса комісарөс вежыс Енштејнлөн Сыктывкарса просвєщенєчјаслы вөчөм докладє с

Жана-жө паскалөмнү мјан профессионал-ној школасы, бөрија өтө-кык воон, парвја ЦК вескөдлөмөн, школасы кыскама 100 сурс велөдчы. Өтө-кык во саын-кө ФЗУ школасын вөлі 70-80 сурс велөдчы, өнү—700-800 сурс. Жана содисны гырыс школасы. Школасыс восөоны ужалыс јөз возмөтчөмөн, интсативаөн. Боетам көт школасы ВТУЗ-жас мјан фабрик-заводжас вылыс. Ташөм школасыс вывти уна, најө сөщөм формајаса, ку-

щөмжас весег абу пуктөма народној образовањо сөстемаын мјан. Наркомпрослөн коллегияс колан воын волөс өтө ыжыд индустриалнојтсентрө—Сормовө, сен 19 сурс пролетарј велөдчө быдсама полөс школасын, курс-ајсын, кружокжасын. Мјан весег нөмжасыс абуөс ташөм школасы, најө абу пөрөмаөс мјан сөстемаө, сөмын најө чужисны ужалыс јөз возмөтчөмөн.

Комі област оз-жө кытчы.

Ташөм өдјас быдлаын, быд рајонын быд горја местаын. Боетам көт Комі област і тан ыжыд, вөвлытөм өдјас. Ті планирујтанныд өтө воон 100 выл комплект, кор сардырса Россияын 10-20 выл комплект лыддысө-нын вөлі вывти ыжыд содөмөн. 1929-30 воын школа-јатын Комі област паста вөлі 3320 чөлад, 1931 воын ті пуктанныд мөгөн кыскама 4220

чөладөс. Тјан ем 9 ШКМ, 18 рытја ШКМ. Сошколној учреждөнојжасө кыскама 870 чөлад, тајө вывти-на еща, сөмын ті көсжаныд өтө воон кыскама 3 сурс чөлад, 9 сурс кыскама чөлад площаджас вылын. 1929 воын тјан вөлі 3 техникум 463 велөдчысөн, өнү—7 техникум 999 велөдчысөн.

Көні помкажасыс тајө өдјасыслөн.

Ташөм өдјасыс абу случајној өдјас, најө лоины кык помка вөсна.

Первој-кө да основној помкажасыс—социализм течан уж вывти ыжыда кыпалөмын.

ВКП(б) ЦК лөн декабрса пленум арталөс итогжасө пјатөметка мөдөд воыс да лөбөдөс планжас пјатөметкалы көймөд рөшајушщөј во кешлө Пјатөметка первоја кык волөн успех-асыс ыжыдөс, Војнаөзөва кад сертө производ

ствөс кыпалө кык мында-нын. Со кымын-кө лыдпасжас, коджас петкөдлөны быдмөмсө:

	1927-28	1928-29	1929-30
	воын	воын	воын
изшөм . . .	10,1%	12,6%	19%
вөзму ужа-лан машин.	32,2%	42,4%	54,6%
електрич.			
промышл-ен.	30,3%	42,2%	69,2%

Петтехникумын үчөтөлжасө гөтөвитан курс вылын

Пјатметка первоја кык волөн ыжыд уепежасыс сетисны возмозност пјатметка решајушщөј во кежлө бостны нөшта ыжыджык өдјас. Промышленностлөн валовөј продукција содө 45% ыылө, а „А“ группа куза (машинажас вөчөм, сөкыд индустрија) 58% ыылө. Капиталжас пуктөмыс производстоө содө 17 миллиард шайтөз, 10 миллиард пыдди колан воын.

1931 воын експлоататсијаө пырөны 4 миллиард шайт дон ыылө ыыл фабрик-заводжас Сөмын магнитострой өтнас, кодө таво частично пырас-нын експлоататсијаө, сетас 2 миллион дажын тонна чугуна, а тајө өд лоө-нын жын чугуныс војнаөдјса производстволөн.

Визму овмөс сиз-жө өдјө быдмө да кыптө. 1931 воын кутас ужавны 1400 машинно-тракторнөј стантсија, скөт лыдыс содас 9 миллион јур ыылө.

1931 воын мијан производстоө пырас 2 миллион ыыл робочөј. Колө вескыда виставны

Грамота лоі быдөнлы вивти коланаөн.

ЦК колан сесөја ыылын волі торја совешшаннө колхозныкіаслөн да крестаналөн култура вопросжас куза. Ме ог вермы вунөдны, висталө доклатчик, өтө колхозныкыс сорнитөмсө. Олі-кө ме важ моз, аслам торја овмөсөн, олі-кө сиз, кыз менө велөдліс бат да дед, мыјла-нө мем сек грамотаыс. Öнi-жө, кор ме өтүвчi колхозө, мем грамотаыс вивти колана. Мем лоө думыштны i кызи вөчны расцвет колхозса јортјаскөд, мем окота төдны кызи ужалөны мукөд колхозжас, мем грамотаыс өнi вивти колана.

Бостам мөд пример. Кор ме вөлі Слөбөдәө (тијан кар бердын) да сорнитлi колхозса председателкөд, сiјө норасө вөлі шөтөвод да

Ужалыс јөз кыпалөны култураөн.

Сизі, кызи олім уна со во чөжөн, овны воцө оз поз, колө култура, колөны төданлујас. Бостам-көв бөрјөсан кампаннө, быдлаын наказјасө сүјөны културнөј вопросжас куза требовањөјас. Ме волі Слөбөдәса вөрпөлитан заводө, сен лунса сөкыд уж бөрын 30 робочөј велөдчө рытын.

Мијан мог—велөдны ужалысјасөс, сотсиализм стрөитысјасөс.

Ме тани вайөдлі уна лыдпасјас мијан өдјас јылыс, сөмын пышкөсыс абу-на тани, медвоцза местаө сувтөдам мијан ужлыс качествосө. Мијан мог—велөдны сөлөмсан ужалысјасөс, сотсиализм стрөитысјасөс.

Став школајас, быд госуларствоын председујтөны классовөј могјас. Буржуазнөј госуларствојаслөн ем школајас көн велөдчө

мијан воцын ем ыжыд сөкыдторјас, сөмын тајө абу капиталистжас сиевемалөн сокыдторјас, көн лыдысө 30 миллион безработнөј, мијан мөдпөлөс сөкыдторјас, сөкыдторјас быдмөм вөсна. Мијан воцын сулалө мог—кыс ацыны ыыл кадрјасөс вивти ыжыда быдман мијан промышленносты.

Војывв крај да Комі област сиз-жө петкөдлөны вөвлытөм өдјас. Ти планирутаны 1931 воын вөрлөзөмсө вайөдны 30-32 миллион кубометрөз, содө 58% ыылө, ВСНХ-планирутан промышленност куза 68,6% ыылө, вөробрабатывајтан промышленност куза—27% ыылө, вөр пөлитөмөн көсјанныд вайөдны 1 миллион стандартөз (содө 56% ыылө). Со кушөм ыжыд могјас пуктөма правителствөон да партијаөн Војывв крај ыылө.

Сы вөсна i тащөм ыжыд спрос култура ыылө.

кучнеч абутөм ыылө.

Култура ыылө спросыс тыдалө быдлаын. Мијан вивти-на уна важ коласјасыс. Сормовскөј заводын-жө позө ацыны тащөм картина—өтө тсехын „дубинушка“ шы улө робочөјјас кыскөны уна тонна груз, мөд тсехын сулалө станок, да сешөм станочик, кодлы доныс 1 миллион шайт, сiјөс сөмын-на вайөмаөс Америкаыс, тащөм станокыс лыдысөсө сөмын 5-6 став мувылас. Дерт-жө тащөм техникаыс көр квалифитсированнөј робочөјјасөс. Со мыј вөсна-өд i тащөм ыжыд спросыс култура ыылө. Со мыј вөсна бөрја кык воө ми јона сорнитам кадрјас јылыс.

Бостам ВЦК-лыс бөрја сесөја. Сулимөв јорт доклад куза контролнөј лыдпасјас јылыс, быдөн, кодө петавліс сорнитны, виставліс културнөј вопросжас јылыс. Со тани тыдалө вөвлылөм нырјасөм културалаң, со тани секретыс мијан вөвлытөм өдјаслөн.

„жекыдлы“, золотөј молодеж, најөс велөдөны медым на шыс лөсөдны командирјасөс, офицерјасөс, магнатјасөс, оломнас вескөдлысјасөс i ем школајас, массөвөј школајас, көнi велөдөны кызыс, сiнтөм рабјасөс; експлоататсија ыылө кужөд, јөгсө. Дерт, буржуазја вескыда оз вистав та јылыс. Аполитическөј школа оз вермы лоны. Ми вескыда висталам

Леснөј техникумын велөдчыс яс

та ылыг, вескыда жө висталам і кодөс да мыј вылө ми готовитам. Кызi пезө өнi, кор кыптө, паскалө классовөј кос, не виставны мыј керсө гөгөрын. Оз прөста норасны педагоҗас ставмувывса педагоҗическөј конференцiја вылын, школајасын-пө велөдны лоi вывти сөҗыд. Серт-жө тупкыны лөҗсө луныг-лунө лоө сөҗыдҗык. Мијан школаөн выныс—

ужалыс јөзсан дорјөмын. Мијан школа дорјөужалыс јөзлыс инвересјассө, велөдө сөлөмсан сотсиализм течысјасөс. Та ылыс ми быдлаын вескыда виставлам. Виставлам классөвөј врагкөд чорыда вермасөм ылыс, висталам вылолөм течөм ылыс. Тани пышкөсыс мијан школаөн.

Успехјас ыҗыдөс, уровень ічөт-на.

Ме тани виставлi ыҗыд успехјас ылыс. Сөмын та вылын сувтны ми ог вермө.

Оз поҗ сорлавын өдјассө уровенькөд. Культура уровеньыс вывти-на ічөт. Всеобучсө ми нуөдам четырехлетка база вылын, а передовөј государствојасын обязаветнөј велөдөмыс 6-8 во чөжөн. Мијан моҗ—1-2 воөн добитчыны обязаветнөј велөдөмсө 7 летка база вылын. Дошкольнөј учрежденьөјас лыд сергыс мијанлы оз тырмыны. 1931 воын мијанлы колө сетны промышленностө 2 миллион выл

робочөј, та пыс 600 сурс нывбаба, а тајөмогыс көртассө дошкольнөј учрежденьөјас паскөдөмкөд. Сесса мијан ВУЗ-јас, ВТУЗ-јас вермөны-ө удовлетворитны потребностсө? Оз, најө оз тырмыны, еща-на. Пемыдлун бырөдан уж мијанөс оз-жө удовлетворајт, кор мијан миллионјас-на неграмотнөјөс. Оҗи делө, өдјас, мөд делө—уровень. Одјасыс ыҗыдөс, вөвалтөм өдјас, сөмын культуралөн уровеньыс вывти ічөт.

Культурнөј револүтсiјалөн өнija моҗас.

Чорыд классовөј виҗ быд ужын. Мед воҗ да мед колана став ужсө школајаслыс, лыддысан-керкајаслыс, библиотекајаслыс, дошкольнөј учрежденьөјаслыс пөдчинитны классовөј тыш чорҗан обстановкалы. Промпарејја вылын процесс нөшта өтчыд петкөдлөс, мыј школа оз вермы лөны аполөгичнөјөн, мыј Рамҗинјаслөн висталөм „наука ради науки“—лөҗ, Рамҗинјас вузавлисны ужалыс јөзлыс инвересјассө оптөн і рознчаөн. Најө вывти кужөмөн ужалисны, најө ез көсјыны сетны

высшөј школајассө, оборудүтана кабинетјасөн іспөмзүитны сотсиализм течан уж вылын. Школа ылыс таҗи мөвпалөмөн, велөдөмсө витвоа плаанкөд көртавтөҗ, быд велөдыс төдөмөн, лөбө тодтөҗ отсалө классовөј враглы. Классөвөј враг-кулак торкалө быдлаын і пыр. Кулак торкө всеобуч, падмөдө коллективизатсiја да с. в. Чорыд классовөј виҗ колө нуны быдлаын: і школајасын, і библиотекајасын, і лыддысан керкајасын, і дошкольнөј учрежденьөјасын, мөднөҗөн вошө значеньөыс воспитан

вельнөј ужлөн. Мијан школасө колө стрөйтны местнөј матерјал вылын, сөмын тајө оз-на вистав быггө-кө ми огө вермө петкөдны школасө асланым сикт сажө. Оз сиз пуктысыс

вопросыс. Меставывса материалјас вылын сиктса олөмыс фактјас вылын, колө челафлы сетны классјас кост торјалөм јылыс гөгөрвоөм, а торја фактјас вывсаң-нын вужны общејјасө.

Крајеведческөј ужсө көртавны пјатјлеткакөд.

Кымын-кө кыв крајеведческөј уж јылыс. Мијан шөкыда-на зүгөны тајө ужсө. Ферт, меставывса флора да фауна вывти интереснө-јөс, најөс колө төдмавны, сөмын төдмавны

не төдөм понда, а көртавны тајө ужсө вѣтвса планкөд. Сѣбырын өткымын школајаслөн тајө ужын емөс вывти ыжыд успехјас. Тѣјан Коми областын та куза уна-на көлө вөчны.

Школајасө јитны олөмкөд.

Они сесеа методјас јылыс. Школајасын шөкыда кывдылан лыффыны: „важөн гөрисны пу гөрјөн“. Тани ферт фидактика да фидактика боксаңыс вывти уна бурторјыс, сөмын ме пола, мед ескө ташөм шөкыда лыффыдөмыс ез падмөд челафсө возө развѣјатчөмыс. Челафлы колө пѣмө пыр, і кывјөн сетны злободневнөј матерјал, велөдөмсө вөјтаыны олөм пышқас.

Бостам прѣмер пыфди бөрјысан кампаньө. Оз өткөда нуөдчы сѣјө мијан школајасын. Школнѣкјас гѣжөны повесткајас, челаф разөдлөны најөс избѣрателјас пөвсын, челаф пөвсыс органѣзүтчөны наңка—отрадјас, сөмын абу-на тани пышқөсыс. Тајө петкөдлө сөмын ортыла дорсө-на. Тази-кө сөмын вѣдөдны тајө уж вылас, школаыс орөдчас олөмыс, лө вѣлөдчөмыс—велөдчөмөн, а олөмыс—олөмөн. Кушөм вывод пөзө вөчны. Тајө важ школа-на,

сөмын гөрдөн красѣтөм. Бөрјысан кампаньө кежлө школаыс колө лөсөдчыны вөзвыв, төлыс кымын вөзвыв. Тајө лөсөдчөмсө колө пуктыны челаф арлыд сөртвыс. Школаыс колө вѣдлавын важ наказсө, прөверѣтны, мыј вөчѣс сөвет наказ кузаыс, мыј абу вөчөма. Колө вѣдлавын лѣшеңеңјаслыс спѣсокјассө, вѣставны челафлы мыла-да кодјаслыс мырфдөма бөрјысан правајассө, кодлыс-кө гашкө правасө мырфдөма нелучкѣа, вѣставны нелучкѣ јывсыс, вѣдлавын школаын парѣјадн, комсомолөн, ударнѣкјасөн, колхознѣкјасөн выдвѣнѣтөм кандидатјаслыс спѣсоксө. Тајө кампаньөсө нуөдигөн бур лөө школаын лыффыны. Панферов „Брускѣыс“ отрывокјас да Некрасовыс „Кому на Руси жить хорошо“. Оз пөз механическөја вѣдлавын гусовскөј программајассө, колө көртавны најөс олөмыскөд.

Педтехникумын велөдчыс јас

Школа політехнізіруйтӧм.

Быд классӧн ем аслае пӧлӧс воспитаннӧ нуӧдан теорія. Школасӧ політехнізіруйтӧм ылыыс вопроссӧ мі егӧ придумайтӧ, сійӧ-ӧд выдвинӧтӧма робочӧй классӧн, пунктӧма марк-еизм учітелӧясӧн Марксӧн, Енгелсӧн, Ленинӧн. Мы-нӧ сецӧмыс лоӧ політехнізіатсіяыс? Бур-жуазнӧй классӧяс асланыс теоріяын орӧдісны یتӧдсӧ умственнӧй да фізіческӧй уж костын. Асланыс школаӧясын најӧ велӧдӧны кык пӧ-лӧс іӧзӧс—умственнӧй уж вӧчыясӧс—коман-дірӧясӧс, офітсерӧясӧс, фабрикантӧясӧс, магніт-ӧясӧс. Тајӧ школаӧясын кӧн велӧдчӧ кызі шӧ-дны „золотая молодежь, белая кость“. А мукӧд школаӧясас—массовӧй школаӧясас—фі-зіческӧй уж, сӧд уж вӧчыясӧс, мӧд ногӧн-кӧ, возӧжасысылыс щӧктӧмӧяссӧ кывшутӧг вӧ-чыясӧс. Асланыс массовӧй школаӧясын најӧ велӧдӧны іӧзӧс кушӧм-кӧ ӧтӧ спетсіальностӧ. Тајӧ најӧ вӧчӧны, медым ковмас-кӧ позӧ—вӧ-лі шыбытны робочӧйӧяссӧ заводыс, мыр-дныны надыс нань кусӧксӧ, лезны најӧс безработітса вылӧ. А безработнӧйыс—мілонӧяс, најӧ нань кусӧк понда гӧтовӧс мунны лубӧй уступка вылӧ, лубӧй условіӧ вылӧ. Мі-жӧ гӧтовітам сӧдӧмсан ужалыс сотсіалізм течыясӧс. Мі зілам сетны челады производствокӧд یتӧд кутӧмӧн знаньӧяс, кодӧяс пріспособітӧма оло-мыскӧд. Машина сетӧ вывтӧ уна маверјал, колӧ сӧмын кужӧмӧн сійӧс ісползуйтныс.

Тіјан Коми областын кывалывлан сорніјас, кӧн-нын міјанлы, міјан абуӧс фабрік-заводӧяс-ыс-да. Тајӧ і збыл і абу збыл. Ленин шуліс—100 прӧчентыс-ӧд ӧтпырӧн оз чуж. Петасяс емӧс-нын. Міјан мог—умственнӧй ужсӧ кӧр-тавны фізіческӧй ужкӧд, школаын організуйт-ны производство, лӧсӧдны робочӧй комнатајас. Сӧмын робочӧй комнатајасыс міјан вывтӧ лок помещеннӧјасын, інструктор—робочӧй педа-гогіческӧй ужӧ абу кыскӧма. Возӧ тајӧ колт-чыны оз поз, школајас політехнізіруйтӧм, вывтӧ ыжыд общественнӧй мог. Тајӧ ужсӧ міјанлы быг колӧ вӧчны.

Міјан школаӧяссӧ колӧ прікрепітны произ-водство бердӧ, фабрік-заводӧяс бердӧ, кол-

хозјас, совхозјас бердӧ. Школа, кӧн оз ло нуӧдӧма політехнізіатсіяыс, лоӧ вештӧма олодмнас. Колӧ паскӧдны возӧ і возӧ тајӧ ужсӧ.

Вӧрлезӧм оз-жӧ вермы колтчыны бокын. Колӧ школаӧясын нуӧдны вводнӧй курс вӧр-лезӧмӧылыс, а гырысжык школаӧясын быг пуктыны „введение в лесное дело“.

Крајеведческӧй уж. Мі огӧ-на пыдді пунктӧ тајӧ ужсӧ. Мі важ ногӧн-на нуӧдам тајӧ ужсӧ, мі пасјалам поводфа веласӧм, тӧдмалам пріродасӧ, ставыс тајӧ ескӧ бур. Колана уж, сӧмын тајӧ ужсӧ колӧ кӧртавны вӧтвеса планкӧд. Коми областын крајеведчес-кӧй ужыс, музейлӧн щӧщ, абу-на кӧртасӧма вӧтвеса планкӧд.

Антірелігіознӧй уж нуӧдчӧ школа-јасын кор сурӧ (от случая к случаю), лӧбӧ нуӧдчӧ обществоведӧн. Колӧ тајӧ ужсӧ пук-тыны быдлуңја ужӧ.

Кымын-кӧ кыв ужын методӧяс ылыыс. Важ сорніја методыс міјанлы оз туй, колӧ кӧр-тавны воспитательнӧй ужсӧ школаӧясын оло-мыскӧд, быдлуңја фактӧяскӧд.

Опорнӧй, образцовӧй школајас колӧ лӧсӧдны быд рајонын. Најӧс колӧ бур-жыка снабдітны да сетны сетчӧ буржык ве-лӧдыясӧс ОБОНО-бердын колӧ організуйтны бур педагогіческӧй центр.

Кымын-кӧ кыв коми кыв ылыыс. Ме ногӧн коми школаӧясын колӧ содтыны велӧдчан восӧ. Кызі тајӧс буржыкасӧ вӧчныс, тӧдмалӧм бӧ-рын вӧчанныд, ме нӧг позӧ коми школаӧясын заводітны велӧдӧмсӧ 7 арӧсан. Мӧд шупӧда школаӧясын велӧдныс колӧ комиӧн-жӧ, колӧ ӧні-жӧ лӧсӧдны колана ныгајас коми кыв вылын.

Чорыда вермасӧмӧн, сӧкыдторӧяссӧ вештӧ-мӧн, мі стрӧітам дај вӧчам образцовӧй школа, кодӧ ставнас подчінитӧма лоӧ робочӧй класс інтересјасыс, сотсіалізм течӧм ужды! (апо-дісментјас).

Н. А. СТАРТСЕВ

Школајас политехнизирүгтөм куза.

Они мијан страна возын сулааланы куим зевгырыс могјас. Тајо могјасо бура оломө портөмөн ми помөз жүгөдөм важ капитализмлыс коласјасо асланым странаын. Тајо могјасыс сешөмөс:

1. Странаөс индустриализирүгтөм (кыпөдны, паскөдны фабрик заводјас).

Ми кутам нуөдны огө прөстөј индустриализатсия, а сешөмөс, медем кың вермам кыпөдныгырыс машина вөчан заводјас, рудникјас, медем на вылө сетны кыз вынсо да сөмсө; вөчны да перјыны унжык изшом, металл, электричество. Партия пуктис мог вөчны мијан аграрно-индустриальнөј странаөс индустриально-аграрнөјө. Онөзкө ми векна вавалим машинајасо заграничаны, өни колө став колана машинајасо вөчны асланым заводјасын, медем огө повдө нуждартчыны капиталистическөј странаын вөчөм машинајасыс.

Странаөс индустриализирүгтөм мијан өни јонанын бура портчө оломө. Робочөј класс сөломаныс ордысөмөн бостчис социализм стрөитан ужө. Первојја кык воас мыј вөли колө вөчны план серги, ставсө лоис вөчөма, јешшө сөттөдјасөна. Та бөрын нинөм і сорнитны стрөитчан планјасо оломө портны вермытөм жылыс.

2. Крестана овмөсјас өтувтөм. Ми бостчим чорыда да паскыда сиктса овмөсјас өтувтан ужө. Они кежлөнин мијан сојуз паста крестана овмөсјасөс өтувтөма 23-24%. Војвыв Кавказын, Улыс Волага гөгөрын да мукөд паскыд наана местајасын мунны кутис дорвыв коллективизатсия. Партиялөн 16-өд сјездыс шуис коллективизатсия ужсө кызсө ештөдны вөтвөса план помаегі кежлө. Дорвыв коллективизатсия нуөдөмкөд өтшөщ нуөдчысө кулакөс, кызи классөс, бярөдан уж. Кор ми колхозјасө өтувтам уна миллион крестанаөс, ми секи нещыштам налыс мелкобуржуазнөј вежөрсө, аскеже са посидик овмөс-

јасысө вужөдөмнөсотсиалистическөј нога өтувјаөновмөс вылө.

3. Культурнөј револутсия нуөдөм.

Мијан овмөс кыпалан өдјасыс возө мунгөн мыщасын кутисны грамота тырмытөмө. Онөз на ми ег вермө тырмымөн сетны сөм да вын культура кыпөдөм вылө, возө тазі колтчыны оз шогмы. Мијан жын јөзыс неграмотнөј. Вермасө лыффыны-гжны кужтөм ужалыс морт вөдөтчыны өнијагырыс ужјасөн? Робочөј мортлы өд өни колө асыс вөт чунсө мозжө төдны заводысыс промфинплансө, аслас станоклыс ужалан плансө, сылы колө төдны овмөс течан плансө став сојуз паста. Тајөс төдтөг робочөјлы пошсө уж нуөдан турыс. Сешөмжө-өд і велөдчитөм крестана выдлөн. Вермасны-ө најө лоны активнөј шленјасөн да ужсө организүтисјасөн колхозјасын? Колхозын колө план, учот. Сіјөс вөчны вермас сөмын культуунөј, грамотнөј морт.

Быд робочөјс да крестанинөс (среднякөс да беднякөс) колө портны быдтор адзыс да гөгорвоис организаторјасө, пыр мыкө вылтор төдмалысјасө да керысјасө. Партия сувтөдис могөн став ужалыс јөзсө велөдны грамотаө. Сы могыс став велөдчыс арлыда челадсө тавосан кыскөма школајасө. Гырыс неграмотнөј јөзсө кыскөма лкпунктјасө велөдөм вылө. Тајө став челадсө велөдан ужыс зикөз бертыштө мијанлыс немөвөјса пемыдауннымөс.

Став челадсө велөдчыны бостөмөн культурнөј револутсияыд озна ешты. Мијан ем мөд зев ыжыд мог коді зев топыда јитчөма социализм стрөитан ужјаскөд. Сіјө кадрјасөс лөбөдөм. Важ робочөјјасыд да инженерјасыд, өгөкө,—некытчө оз тырмыны, мөдкө,—оз вермыны вөтчыны мијангырыс өдјас бөрсө, важ пөра вылын велөдчөм јөз.

Выл робочөј, техническөј да мукөд пөлөс кадрјасөс колө гөтөвитны зев өдјөн, медем регыдыжжа вежны став важ спетсјасөс, код-

јас онџ-на ез вермыны зикџ сетчыны Совет власт уж вылџ. Онџ-на видчысџны да нџшта лџсџдџны путкылтны сџвет властџс да видчысџны кџзанапны важ фабрикантјасџс да помещикјасџс. Шакџнскџй делџ, крестанскџй да промышлџннџй парвијас тащџм могјас і сывтџдлісны.

Профтехшколаын уж.

Та бџрын вывод сџмын џџи: кыз мџй позџ региджыка лџсџдџны выл робџчџй, технџческџй кадрјасџс, џнџја ужјасџ быд боксаџ тујана јџзџс да џнџја џдјасџс нуџдысјасџс.

Кадрјас гџтџвитан ужџ колџ нуџдны џтщџщ став овмџс кыпалџмыскџд, сы гџгџр мобџлџзџтны став ужалыс јџзџс — робџчџјасџс да ужалыс гџл да шџркода олыс крестанаџс, колхознџкјасџс. џтка јџз, лџбџ џтка ведомствојас

Маркс да Енгелс полџтехнџческџй школа јылыс

Марксџн да Енгелсџн велџдџмыс быдсама ужлы сџтџны револуциџннџй тџдџд, сџз-жџ-і војтырџс велџдџм куџа. Војтырџс велџдџм куџа асеыныс мџвпјаснысџ најџ гџжџны унадын: „Коммунистический манифест“, „Положение рабочего класса в Англии“ (Енгелс), первоја интернатиџнал 1-ја конгресс вылын прџмитџм резолутиџн да „капиталын“.

Маркс да Енгелс чџлаџс быдтџм да велџдџм куџа, быд гџжџдын шуџны зџв колана торјџн чџлаџлыс производствџын ужалџмџс. Мџд делџ, капиталистјасџн да лџбџ баџ мамысџн чџлаџсџ сџласыныс вывџтџ ужџдџмыс.

тајџс олџмо портны оз вермыны, колџ ставџн щџщ бостчыны.

Та вџсна жџ мџжан вежџџ војтырџс велџдан ужын став сџстџмамыс. Быд школалы, быд велџдысџлы ковмас ас воџаныс сывтџдны мог—гџтџвитны сотсиализм стрџитны ужалыс кадрјасџс.

Војтырџс велџдан важ сџстџма, аслас II щупџда школајаснас, некытџџ оз шогмы џнџја реконструктивнџй кадџ.

Ещџ-на выл самџн лџсџдџны велџдан сџстџма тџџ. Колџ гуг і бан вежны став ужџџ школајаслыс, медым налџн маверџалыс і методјасыс зикџз вџлі лџсџдџма реконструктивнџй кад сџрџтџ.

Мџжан ковмас сновтчыны важ словеснџй (сџрнџ кежа), олџммыс торјалана школамыс да вужны выл нога школаџ.

Тџјџ выл нога школамыс колџ лџны сџщџм-џн, медым ескџн сџјџ кужџс сетны сџщџм велџдџчџм јџзџс, кущџмџс колџны сотсиализм стрџ тан ужын.

Аі кадрјас мџжан колџны, мед ескџ најџ ез вџвны куш ужалыс вынџн, мед вџліны і организаторјасџн да ужџџ гџгџрвоысјасџн.

Тџщџм пџлџс јџзтџ вермџ гџтџвитны полџтехнџческџй школа. Тџјџс џнџ быдџн-ын гџгџрвоџны.

Став могыс џнџ сулаџ сџщџмџ, медым збылыс да региджык тџјџс портны олџмџ.

Тџјџ вопрос куџаыс мукџд организџтијасџн да гырыс педагогјасџн некыџ оз џтлаас мџвпјасныс, абу јасностыс. Сџтџны мукџдыс лџж туј, пролетариаткџд лџсавтџм туј полџтехнџческџй школајасџс лџсџдџм куџа. Медым пыдысаџжык тџдмасны тџјџ вопроснас мџжан ковмас тџдмасны, кызџ петкџдлџны полџтехнизмџс торја педагогјас да организџтијас.

Виџџдлам, кызџ та јылыс гџжџлісны Маркс да Енгелс.

Маркс сулаџ вџлі полџтехнџческџй школаын ужалџмџн велџдџм дџр. Полџтехнизмтџ сџјџ гџгџрвоџ сџјџ: „Полџтехнџческџй ногџн велџдџм тџдмџдџ став производство вылын научнџй осивјасџн да сен-жџ сџетџ велџдџчысјасыслы сџулун да кужџм прџстџй струментјаснасџн вџдџтчыны, ужавны машинајас дџрын“.

Вџзџ гџжџ јџшщџ-на интерџснџй тор:

„Мынтысаџа ужџс тожџ велџдџчџмкџд јџтџмџн, робџчџй класс полџтехнџческџй подготџвкаџн кыпалџ јџна вылџзжык џнџја шџр пџлџс да вылі классјас сџрџтџ“.

Тани вистасоо мынтысана челаф уж жылыг, да мөд,— політехніческөй школа-пө рабочөйөс култураөн кыпөдө меуса выло мукөд сергеыс кодјас ез велөдчыны політехніческөй школаын. Рөскодыс нолітехніческөй школасө виэом выло кутас тупкысны челафлыг вөчөм-торјасө иналөм сөм выло.

Со тази Марксыд сулалө велөдчөмсө про-

Поэас-ө төдмавны общөй научнөй принципјас став производственнөй процессјаслыг

да Поэо. дај төдмавнысө најөс кокнід, (хоэајтвыыс, да аслас өдјөн развівајтчыгас век матысмө кушөмкө өвек знаменателө. Кушөм көт производство ен бост, век јонжыка төдчана лоө налөн научно-техніческөй принципјасыс.

Век јонжыка да јонжыка бырө сиктса өвмөс да карса промышленноет кост торјалөм. Кыкнаныс вужөны машина уж выло.

Сесса көт і техникаыс зев өдјө развівајтчө, јона вежласө сылөн чужөмыс, но машинајас, век-жө колөны асланыс куим частөн: 1. бергөдлан, 2. передаточнөй механізм, 3. ужалан частө, сорні вермас лоны сөмын, кушөм вылторјас содөмаө тајө куим частөјасас. Јонжыкасө вежеө ужалан частыс. Бостамө-кө материалсө, мыј вылын ужалөны, најө відлавсөны сешөм бокјасан: 1. технологіја, 2. механіка, 3. јестествознање. Кушөм көт өдјө быдмас да вежласас техникаыс, тајө индөм торјасыслөн занјасыс век өтсама коласны.

Материалсө обрабатывајтны ем нол метод:

1. химіческөй, 2. механіческөй, 3. переработка енергіј, 4. органическөй вешествојас вөчөм.

Бостамө-кө производствосө ставнас, сјјө поэас виэөдны сешөм бокјасан: а) енергетіческөй база, б) технологіја материалов, в) прөдукт вөчан методјас, г) труд организујтөм.

Таэон-кө ми төдмалам сјјө научно принципјасө да өткоф методјасө, код серге пуктысө ужыс быд производство вылын, мјанлы лоас гөгөрвона быд производственнөй протесслөн, сущностис.

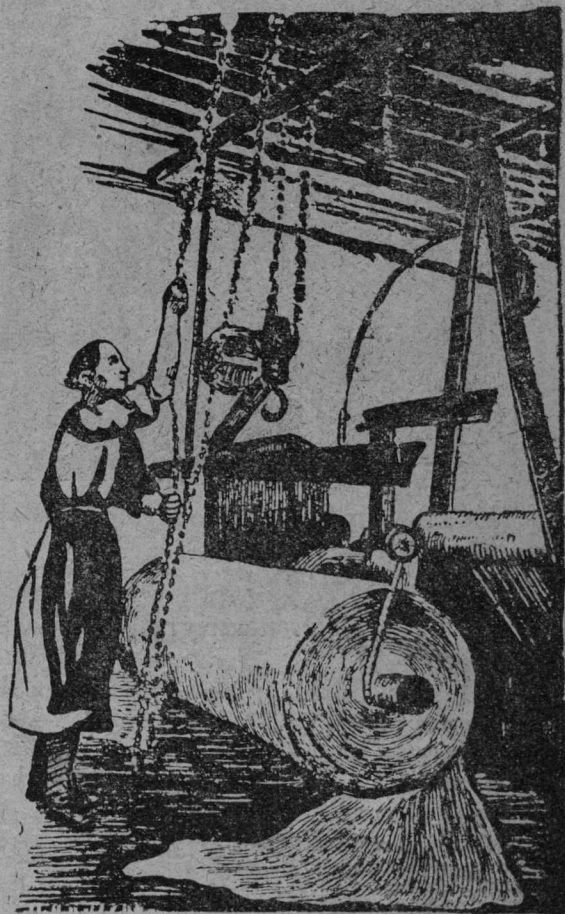
Производстволыг өсновнөй отрасљасө прөстөј сорні висталөм кежыс велөдөмөн-кө бостчан төдмавны общөй научнөй принципјасө да производствосө организујтан общөй методјасө, колө зик нинөмөн, лібө політехнізмсө ремесланнөй ужө велөдөмөн. Производство вылас збыл выв ужалөмөн поэас төдмавны став

изводстваын ужалөмкөд јитөм вөсна (оз быдсама ужөн бостам-көт, оз ремесланнөй ужкөд).

Производство вылын ужөдигөн челафлы колосетны: 1. общөй научнөй принципјасыскөд төдмасөм, код вылын течысөө быдсама производствосыс; 2. практическөй навкыјас (кужөмјас) прөстөј струментјасөн вөдиччыны.

главнөй отрасљасө производстволыг. Öвекө, мјан колө төд вылын кутны, мыј он вермы стөч виставны кушөм производство лоас главнөјыс да кушөм оз. Воэө-кө, мед челаф ужалөны да велөдөны кушөмкө өвек отрасља производство. Велөдасны сјјөс, мунасны мөд производство выло. Сени олыштөм бөрын ковмас бара воэө муннө да с. в.

Ми төдам, мыј мортлөн немыс зев жеңыд да таэикөн-кө сјјө кутас ужавны да велөдны

Бумага вөчан заводын.

производствојас, сїјо некор оз і вермы тѳд-мавны став прѳзводствѳсѳ, оз вевјав волыны став прѳзводство вылас. А мыј сїјѳ ацывлас да тѳдмалас куш волан прѳзводствојас вылын, сїјѳ ѳз-на вїстав, мыј морт гѳгѳрвоїс став прѳзводствѳсѳ, став отраслјасѳѳ. Сїјѳ тѳдма-

ліс сѳмын сїјѳ прѳзводствѳсѳ, кѳні ужалїс да бостїс навыкјас да сведеньнѳјас, сѳмын сїјѳ отраслыс медеа характернѳјјасѳѳ. Сїјѳ ез інтєресујтчы сїјѳ прїнтіпјаснас, код сертї стрѳїтчѳ быд прѳзводство, да сїјѳ общѳј методјаснас, код сертї органїзујтѳны прѳзводствѳсѳ.

Псіхофізіологічєскѳј да соціалнѳј значєньнѳыс полїтєхнїзмлон

Полїтєхнїчєскѳј велѳдчѳм медеа-нїн колана јєщѳ сїјѳн, мыј сїјѳ сетѳ мортлы первој общѳј понаѳтѳѳ, общѳј орієнтатїја окружаушщѳј

обстановкасѳ гѳгѳрвоѳм вылѳ, код сертї сылы лѳѳ гѳгѳрвоана быдсама торја лѳѳмторјас.

„Педологїја корѳѳ первојја велѳдан кадјасас навыкјаслы паскыд общѳј орієнтатїја, первој прѳтєссєјасѳѳ (чунѳн-мѳз Н. С.) вїдалѳѳ л. Сѳмын та бѳрын прѳтєссєјасыс нѳжјѳнїкѳл вєк-наммѳны, сѳзѳны да сук колѳм торјасыс автомагїзірујтчѳны“.

„Навыклѳн колѳ артмыны вємєаң ортсылаң, а оз бѳрын“.

Вежѳрыд оз торјѳдчы, но сїјѳ органїзујтѳ прѳтєссѳѳ код сертї мїјан вєжѳр кутас возѳ развївајтчыны“.

Проф. Залкїндлѳн кывјасыс аслыс ног вїс-талѳны. Быд кыв тани полїтєхнїзмтѳ дорјѳ ремєсланнѳј уж возын. Сѳмын кор-нїн мїјан јурїн єм полїтєхнїчєскѳј базаыс, вєрмам вужны ортсыса навыкјасѳ да кутчїсны — профєсіоналнѳј уж вылѳ. Сєсєа, кызї мї тѳдам Маркс шуѳ, полїтєхнїчєскѳја велѳдчѳм робѳчѳј-пѳ лѳѳ став сертїыс быдтор сертї быдса јурѳн вылынжык: Полїтєхнїчєскѳј уж дорѳ быд бокєаң развїтѳј мортѳс, ыжыд органїза-торскѳј самјасѳн. Сїјѳ лѳѳ общєствєннѳј мортѳн, сусєжыкѳн ремєслєннїк сертї, кодѳс кїѳ-дыс і кокѳдыс домалѳма аслас профєсїєјасыс, тупкѳ сылыс єјнвоєсѳ.

Та бѳрын гѳгѳрвоам, возмѳстчыс кєвєсыєјас робѳчѳј класс мѳгјас вѳсна, возмѳстчыс сотсї-алїзм стрѳїтыєјас вєрмасны лѳны сѳмын полїтєхнїчєскѳј велѳдчѳм јѳз пыщкыс. Та бѳрын-гѳгѳрвоана-жѳ, мыј вѳсна полїтєхнїзм оз быд-мы капїталїстїчєскѳј странајасын, а сѳмын мїјан сојузын, кѳні кѳѳаныс робѳчѳј класс.

Сыктывкарса мєтєрїологічєскѳј стантїја.

Вєнѳана мєстајас школабс полїтєхнїзрујтѳм вѳпрѳсын

ѳні, кор мї тѳдмалїм Маркс нога гѳгѳрвоа-на полїтєхнїчєскѳј велѳдчѳм, поѳас вужны сїјѳ вєнѳана мєстајасас, кодјас лѳїсны полїтєхнїчєскѳј школєсѳ олѳмас пѳртігѳн. Сы јылыс мї мєдвоєзја кывјасас-на каѳтыштам.

Мї вїзѳдлам да жеңїфїка петкѳдлам, кызї вїзѳдѳны полїтєхнїчєскѳј школаыс вылѳ, быд єїкаса вєорєвїкјас да общєствєннѳј органїза-тїєјас.

І. Вагаңанлѳн полїтєхнїзмєс. Ас лас ыгаын „Вѳјтырѳс велѳдан сїстєма јы-лыс“, сїјѳ вѳјѳдѳ зєв уна вылторјас, оз сѳмын полїтєхнїзм јылыс да вѳјтырѳс велѳдан сїстєма јылыс, но і став пєдагогїка наука куѳаыс.

Сїјѳ вєскыда шуѳ, пєрєхѳднѳј пєрїѳд дырєа пєдагогїкалѳн-пѳ мѳгыс, пырыєтѳм-пыр-жѳ бырѳдны фізічєскѳј да умствєннѳј ужлыс торјалѳмсѳ.

Војтырөс велөдән важ сиемасо зев чорыда видиг маз, сылыс некийчө түйтөминсө өнија кад кежлө индалиг маз, сийө вөзјө вужнас бергөдны став ужсө, челаф јаслисан босөмөн да ВУЗ-јасөн помалөмөн. Сийө лыддө коланаөн быдтысан, велөдән ужсө ставнас сетны өтгасны госуларстволы, став челафсө јаслисан өтлаавны.

Сийө предлагајтө војтырөс велөдән сиемаө сещөмөс:

1. Јасли—бостчысө став челафыс 2-4 арөсөз.

2. Фетскөј сад—бостчысө став челафыс 4-7 арөсөз.

3. 7-14 арөсөз став челафыс велөдчөны фабрично-заводскөј семилеткаын. Медым став челафыс вермисны помасөз велөдчөны, госуларство бостчө војтырөс велөдөм куза мынтыны став рөскөдсө.

ФЗС-ын велөдөмыс сетчө политехникскөј ногөн ставнас јитөма производствойскөд. Фетскөј садјасын сиз-жө челафлы сетчысө политехнизм. Ворсөмыс, чачајасыс гартчөмаөс политехнизм элементјасөн. Нуөдысөны щөщ вермана ужјас.

ФЗС бөрын став челафыс (14 арөсөз) пырөны школа предпријаттө. Школа предпријаттө лоө сөмын велөдчөм могыс лөсөдөм предпријаттө. Сені челафыс ужалөны, сені-жө і велөдчөны теоріјаө, век вочасөн лептөны квалијатсјасө, квалијатсированнөј робочөјјасан да инженерөз. Производство вылыс некийчө некодөс оз торјөдны, сөмын медеа еуејасыс, торја ыжыд сама јөзыс торјөн кутасны лөсөдчөны иселедователскөј уж вылө гунанитарнөј наукајас куза.

Сиктјасын Ваганан сертө сещөм-жө колө лоны војтырөс велөдән сиема, кушөм-і карын. Сөмын сиктад карса школа—предпријаттө пыддө лоасны селско-хозајственнөј фабрика-школајас, көні кутасны лөсөдны став колана кадрсө, агрономјасөс быдөн. Сиктса челафтө возжык кыскөны крестана уж вылө да сы вөсна сен буржык лоас сизим вөса школа пыддөны лөсөдавны витвөсаөс.

Вот, жеңыдика висталөмөн, кызі щөктө Ваганан пуктыны војтырөс велөдән ужсө өнија кадө. Первојеыс виөддан да быггөкөнөс зев бур, револуционнөј предложењөјас. Но пыдыжык-кө думыштан, нинөмтор оз сулав тајө сорныд. Кыз-нө позө өни-жө ставсө путкылтны да пырөстөм пыр лөсөдны школа предпријаттөјас, медым напыр велөдны став јөзсө? Кыс сийөс регыднас бөстан, кыс сымында сөмыс да велөдыс јөзыс сымында јаслиас, детсадас, ФЗС да школа предпријаттөјас тајө војасын? Кыз-нө позө

друг бырөдны сиктса да карса овмөсјасын ужлыс торјалөмсө?—Оз вермы ставыс тајө регыдөн инны. Ваганасныс вөзјөм торјассө олөмө пөртны өни абу-на материалнөј базаыс, абу сөм, абу госуларстволөн выныс. Тајө кадө ташөм сорнөјасыд омөл кыңзө нинөм оз сетны. Најө тупјөны мјанлыс вермана мојассө, ылөдөны быдлуна зөла ужалөмыс. Вагананлөн сорнөјасыс өнија кадын лоө сөмын „шујгавывсалөн“ четчалөм.

Пистрак (вөскыдывса ног виөдыс)

Зик мөдарөн Ваганан сертө политехникскөј школа вылө виөдө М. Пистрак. Та куза асөыс гөгөрвөмсө сийө петкөдлө асас ныгаын, Очерки политической школы“. Огө кутө уна гижны, тајө ныгајасыс петкөдлам сөмын медеа главнөјторјассө. Сийө гижө сещөм торјас:

1. Мјан сојузын уна пөлөс местајасын уна пөлөс і овмөсыс, сы вөсна политехникскөј школа лоас уна пөлөс-жө.

2. Карын политехникскөј школа олөмө пөртны сөкыджык. Сені челафлы сөкыджык ужавны велөдчөмкөд өтщөщ производствөјас вылын да сы вөсна і сөкыд политехникскөј нога велөдөмсө лөсөдны. Сөсса карса предпријаттөјасыд абу-на лөсөдөма щөщ војтырөс велөдөм могыс, нөшта уна-на визывтас ва, кор најө кутасны туйны і војтырөс велөдөм вылө.

2. Сиктјасын-жө зик-нын мөд. Сені челаф зев ічөтсан ужалөны производство выаын (хозајствоас), а најө первојја коланаторјасыс политехнизмөн велөдигөн. Сөсса сиктса школајасын културнөј базаыс ыжыджык карса школаын дорыс. Сиктса школаын абу сөмын јүгөдчан центр. Сийө буржыка пуктөма асөыс хозајствөсө крөстана хозајствојас дорыс. Татыс өтөк вывод: сиктјасын коккыджык пөртны олөмө политехникскөј школасө карын дорыс. Сы вөсна ми аңам сиктјасыс вөзын мунөмсө политехникскөј туј куза.

Мыјөн тајө омөл?

Омөлторјыс тани ставнас дај зев ыжыд. Татөні вывтө јона дорјөма сиктса школаөс. Сылөн шуөмыс сиктын-пө коккыджыка да ыжыджыка артмө политехникскөј школа, сийө зиксө абу сизі. Пистрак оз гөгөрво, мыј сиктјасын өни партија вөскөдлөм улын туйсө индалысыс, вөзө олөмсө нуөдысыс абу школа, а гырыс совхозјас, колхозјас да машинно-тракторнөј стантсјајас. Школајас сөмын отсөсөны налы.

Ҷик нескитчө туйтөма вөчө вывод, быгтө предпріятвөјас абу-на лөөдөмаө велөдчөм могыс да сы вөсна-пө најө дыр-на јешчө ку-тасы наэмөдны політехнзмсө оломө пөртны. Отыывтам-кө Пістракылыс гижөдсө, артмас сетыс сешөмтор:

1. Тувтчавны колтчөм местајас серті. Сор-јысө пөрысмөм өктса овмөс, көні челаф томысаң ужалөны производітельнөј уж вылын. Татысаң артмө реакціоннөја бөрө кыссөм, а оз казав да оз ескы өнїја зев гырыс өдјас-сө, оз көсјы гөгөрвоны, мыј мїјан асланым колө предпріятвөјасчө шөщө велөдысө пук-тыны, а оз ков вомтө паскөдөмөн відчысны, кодї ескөн предпріятвөјасчө лөсөдас полі-технзмөн велөдөм вылө, оз ков лантөдчы-ны да небыдїка шуны: „уна-на-пө јешчө сетчөз ва вїзывтас“.

Тажө став кывјасчө-кө Пістракылыс ву-жөдны політехнскөј кыв вылө лоас: тани сїјө мытчөдө ассыс оппортуністическөј куз пелсө, кежөдө політехническөј туй вылыс школајас-сөс. Ташөм сорнїјаскөд колө сешөм-жө чо-рыда тшшканы, кушөма колө і Вағанан „шужавыв“ четчалөмкөд.

Гастевлөн ужалан вын лөсөдан сїстема

Гастев ужалө Централнөј Інститут Трудаын јуралысын. Ем кымынкө печатајтөм ужјас. Уж-аалыс вын гөтөвїтөм куза Гастев гөтөвїтө збыл вылө сөмын ужалан сїла. Сылөн установка: регыд срокөн, зев ічөтөк рөскөдјас-өн лөсөдны узкөј спетсіалїстјасөс производ-ство вылын кушөмкө өтөк пөлөс уж вылө.

Ташөм спетсіалїзатсіјасыс шедө уна өікаса упражнөннөјас пыр, кушөмкө торја навыкјасө велөчөм пыр. Мортлөн колө машина рїтмы пөкөрїтчыны, колө зев топыда сїбөдчыны ма-шина бердө. Мортлөн аслас колө машинаө пөртчыны, сылөн колө ставсө, мыј позө сөз-тыны ас пїсыс да сетны производстволы.

Гастевлөн робочөјыс—сїјө сїнтөм машина содтөд, сїјө ачыс машина. Сїнвозыс станокыс ылөзжык оз вөссы. Ҷикөз торјалөм матїгөгөрсө олөмеыс. Организаторјасөс да ізобретателјасөс гөтөвїтөм јылыс кыв-нї жын.

Гастевлөн робочөјыс абу организатор, абу көчәін производство вылын-нї странаын. Сїјө сөмын конер-коф содтөд машина бердын. Тајї лөсөдөны ужалан вын капїталїстическөј пред-пріятвөјасын.

Откымын колана упражнөннөјасыс кынзї, пелка ужалөмыс кынзї-да мыјда, мї Гастев сїстемасыс немтор ог вермө бөстны.

Сылөн сїстемасыс мїјан услөвїјөјасын олөм-ас лөсавтөм туй.

Блонскөј да Пїнкевїч

Блонскөј бөрја помө кежїс теорїтическө педагогїја уж вылыс да Ҷикөз сетчїс педаго-гическөј проблемајас разработка вылө. Сїјө воzza ужјасыс політехнзм куза сорнїсө по-чө адыны „Трудовая Школа“ ныгаыс.

Сенї сїјө лучкї вїсталө, мастерскөјын уж-пө абу мїјан цел, а сөмын средство гырысжык производствөјасчө буржыка төдмалөм вылө. Медса вылын да тујана трудөвөј воспитаннө шедө индустриалнөј производствө вылын.

Оз ло вескыд сылөн ташөм шуөмјас: „Тру-дөвөј воспитаннөлөн сөвмөсыс челафлөн тех-нікаөн да струментјасөн вөдїтчыны велалөмын“.

„Трудөвөј воспитаннөлөн могыс—велөдны челафсө керны асгөгөрсө предметјасыс да јав-леннөјасыс јөзлы колана торјас“.

Абу, Ҷик тајї. Тајө еша. Тајї-тө-өд некушөм классовост абу. Колө вөліјешчө содтыны: мор-тыс ужалїгас шөщө велалө, вежаллө асгөгөрсө, вежаллө өтшөщ асчө. Мї керам коланаторјас обществолы да тајө керїгас аснөмөс лөсөдамө активнөј борецјасө, уж органїзујтысјасө да коллектив органїзујтысө.

Бостам-кө Пїнквїчөс, сы јылыс торјөн нїнөм-ї шуныс. Став печатнөј ужыс сылөн вө-лі лөсөдөма словеснөј школајасылы. Політех-нзм куза Пїнквїч мунө Поль Робен туйөд, кодї јуралїс трудөвөј 26 ремеслөө велөдан школаын. Тајөс Пїнкевїч лысчөдө політехнзмөн.

Політехнзм куза медса лучкї туй вылө сув-тїсны Маркс велөдөм серті В. Н. Шулгїн да Н. К. Крупскаја.

Шулгїн да Крупскаја

Кыкнан сертыс політехнзм артмө гырыс машиннөј производствө вылын.

Крупскаја да Шулгїн јорт комсомолкөд өт-вылыс сөветскөј власт пукөдөманьыс перво-саныс косасїсны політехническөј школа вөсна.

Крупскаја велөдөмсө політехническөј шко-лаын петкөдлө сїзі:

Політехническөј школаын колө сетны велөд-чысјалы, өтї боксаң, ужавны кушөмөп (кужны адыны аслад ужлы төдчана ногјас, планирујтны ассыд ужсө, вөчны расчөтјас, лөсөддыны чер-тожјас, лучкїја јуклыны аскостын уж, уж-авны өтвылыс, кужны вїзтөмөн вөдїтчыны маверјалөн, вөдїтчыны струм-внтјасөн, велөдчын керны стөча, бура, мїча, да с. в). Мөд боксаң-кө—төдмавын ужалан процессө техника боксаң, ужсө органїзујтөм боксаң да обществолыс коланлуи боксаңыс“.

„Политехнической шкоаын главнӧй торҗыс — гӧгӧрвоны уж мунӧмсӧ, кужны да јонмӧдны јитны теорҗа да практика, кужны гӧгӧрвоны јавленнӧјаслыс ӧта-мӧд костас инмысӧмјас. а профессиональной школајасын меӊса јона стар-ајтчыны сетны навикјас“.

Најӧ висталӧм серҗи зев ӧдјӧ индустриализатсја бидмигӧн, зев паскыда коллективизатсја мунигӧн, јона паскалис машинаӧн ужалӧм карын и сиктјасын, став ужыс крестанилӧн да робочӧйлӧн политехницируйтчӧ. Колӧ сӧмын тајӧ буржыка организуйтны щӧщ челаӊс политехнической велӧдӧм вылӧ. Мијан школајас зев

Вермас-ӧ мунны политехнизатсја мијан школаын.—Мунӧ-ӧ-нын сјӧ

Вермас. Мунӧ. Лӧсӧдчам выл вылӧ. Вескыда нуӧдам. Ленин 1920 воын-нын гижлис:

„Быҗ нуӧдана мӧгӧн пуктыны пырыстӧм пыр-жӧ вужны политехнической велӧдчӧмӧ, лӧбӧ, збылжык, пырыстӧм пыр олӧмӧ пӧртны вермана восковјас политехнической велӧдчӧмлан:

- 1) воыны электрической стантсјајасӧ;
- 2) нуӧдны практической ужјас электрической;
- 3) ветлывыны совхозјасӧ;
- 4) ветлывыны заводјасӧ.

(Крупскаја теҗисјас вылӧ пасыштӧмјас). Политехнической велӧдчӧм куҗа I-ја сјезд кодӧ вӧли колан гожӧмын 1930 воын, мунис ӗк тајӧ туй куҗаыс, кодӧс индилӧс Ленин.

Сјезд шуис пырыс-пыр-жӧ школајасы вужны политехнической велӧдчӧмӧ—1930-31 велӧдан восан.

Сјӧ зев бура индалӧс туйјас да кушӧм ногӧн олӧмӧ пӧртны политехнической школасӧ.

Тајӧ туйјасыс сецӧмӧс:

а) прикрепитны школајасоc кушӧмкӧ производство бердӧ, политехнической матыссыны тајӧ производствожас бердас;

б) челаӊкӧн нуӧдны производственной уж;

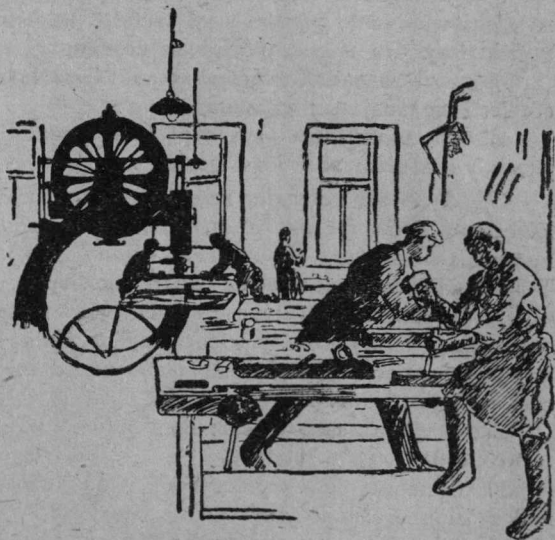
в) Школаӧн ӧтвыитчыны предпријатӧса, совхозса, лӧбӧ колхозса производственной планӧ.

Быд школаӧн колӧ лӧсӧдны план 1930-31 во вылӧ велӧдӧм политехницируйтгом куҗа, а пјатӧлетка помасиг кежлӧ политехнизатсјасӧ нуӧдны Сојуз паста быд школајасын.

Политехнизмӧ олӧмӧ пӧртны ковмас боеыны воҗтырӧс велӧдан став сисҗеманас. Сӧмын воҗын мунисјасыс тани колӧ лоны. ФЗУ да ФЗС карын да ШКМ сиктјасын.

Политехнической велӧдчӧмсӧ колӧ топыда јитны общественной ужкӧд, да нуӧдны метод проектов пыр, код серҗи велӧдчыјас меӊса бура вермӧны ӧтвыитчыны, гӧгӧр боксаӧ аснысӧ петкӧдлыны.

на унаыс оз кужны пӧлзуйтчыны политехнизмӧн велӧдӧм мӧгыс виҗму ужалан машинајасӧн, матигӧгӧрса предпријатӧјасӧн, совхозјасӧн да колхозјасӧн. Весиг ескурејајас оз вӧчавлыны сетчӧ. Мијан школајас унаыс бокӧ колӧны зер бур мастерскӧјјас ас районсыныс. Тащӧм омӧлторјасыдлы колӧ-нын пуктыны пом. Колӧ став верманаторјасоc олӧмӧ пӧртны. Колӧ бостчыны сӧсциалистической орҗысӧмӧ школаа-предпријатӧа костын, меҗым најӧ јонжыка ӧта-мӧдыскӧд матыстчыны да ӧтсасӧсны политехнизатсјалы.

Индустриальной техникумын велӧдчысјас практика вылын

„Политехнизм оз поҗ торјӧдны политекаыс, оз ков ӧтдортчыны куш техника боклаӧн. Производствосӧ тӧдмавны оз ков сӧмын техника боксаӧ, быҗ колӧ тӧдмавны щӧщ кыҗи производствосыс организуйтчӧ, кыҗик сени ужыс пуктысӧ“.

„Стелӧ вылас политехнизатсјаыс сӧҗик колӧ нуктыссыны:

а) школа прикрепитчӧ предпријатӧ бердӧ, лӧбӧ совхоз да колхоз бердӧ;

б) производствосӧ тӧдмалӧмыс, да челаӊыслӧн производствосас ужалӧмыс лоас программаӧн став школајасыслы велӧдчыныс;

в) Быд школаын ковмас пуктыны производство велӧдан курс, но сјӧ некушӧма дерт ӧз меӊды предпријатӧбыскӧд јитчӧмыс;

г) лӧсӧдавны первој пӧрајаснас ужалан комнатајас, меҗым челаӊыслы кокниджык

матысмыны производстволань (нуодны медса простой ужас, пуон вочасомјас, кортон вочасомјас да с. в.), кодјас развѣвѣтѣны челадылые конструктивной самјас, јоткалоны најос век вылторјас корены (изобретательство);

д) лосодны 5-7 группајаслы мастерској-лабораторијајас, кон мед отсама волис ужыс маті гогорса производствокод, да кодјас екон сетсны мед политехнической минимум;

е) лосодны производственной практика велодчысјаслы ғырыс группајасын ФЗУ мастерскојын, завод цехын, либо ужавны совхозса да колхозса производствобын;

ж) лосодны да нуодны общественной уж заводын, совхозын, колхозын;

з) школајаслы чорыда јитны ассыс ужсо мукод југдодчан учрежденьнойаскод, медым артмис отик зев ыжыд југдодчан комбинат;

и) карса челафлон отвылыс ветлывылыны ектјасо колхозјасын ужавны;

к) быт лосодавны выл стротчыс заводјасын уж вылын велодчач цехјас“.

Сјезд сѣ-жѣ висталис, кызык нуодны политехнизмѣ сешѣм карјасын, коні зев-на жеб промышленностыс (Сыктывкар коддемьин). Тащѣм карјасас школајаслы колѣ политехнизѣрујтчѣм могыс додфавны кущѣм ем мастерскојјас, коммунальной предпријатѣјас, транспортной базајас, лосодавны фабрично-заводској муѣјјас да с. в.

Сјезд щѣктис школајаслы быт сујны политехнической минимум:

1) тѣдмасын электривствоон, да сѣјѣн вѣдытчѣмѣн быд производство вылын;

2) тѣдмасын основной процесјаснас механической да химической промышленностын. Тѣдмасын агрономијаон.

Комі школа политехнизѣрујтѣм

Неважѣн Сыктывкарса провешщѣнѣјас собранной вылын Шуктомовјорт зѣк шогмытѣма шуис; „мѣјан-пѣ общејѣтѣѣ абу, абу велодчан кѣлуј, а тѣ-пѣ кѣсјаннѣд нуодны политехнизатсѣја школаын“.

7 №-ын „Культура Фронт“ дорѣнын јорт гѣжѣ:... „ѣерт, тащѣм ужјасѣ-кѣ думајтны (переплетной уж, елѣсарной уж, корѣна кыан уж, шѣрасан-вурѣан уж), колѣ думыштылыны, медым вѣлі-жѣ кѣт некымын: струж, чер, пурт, пѣла, картон, клѣј, метра мѣд еѣтѣч, жѣч, кѣрт мѣст, сунѣс да с. в.

Кѣт пѣтылетка чѣжыд думајт политехнизатсѣја јывсыд да школной мастерскојјас јывсыд, он-кѣ тајѣ торјасѣѣ лосѣд—немтор оз артмы. Со коні **вужыс (!) политехнизатсѣјаыдлѣн**“.

*) вѣжѣтѣомыс мѣнам Н. С.

Политехнической велодчымыс вылѣ колѣ кыскыны ужавныс став челафѣѣ, щѣщ кыскыны челаф организатсѣјајас, кодјас оз пырны школаѣ.

Налѣн појас тајѣ могыс воставны быдсама еѣкаса технической, сельско-хојаственной стантсѣјајас, лосѣдавны кружокјас „техмасс“, радио да с. в. Став **пиѣнер организатсѣјајаслы** колѣ став вынсѣ пуктыны тајѣ уж вылѣ.

Локтан кык воѣ ковмас лосѣдны тырмымѣн политехнической велѣдѣм вылѣ ущѣтелјасѣѣ, сы могыс вѣчавлыны торја курсјас. Бура пуктыны колѣ политехнической велѣдан уж пѣдѣтехникумјасын да мукѣд велѣдчанѣнјасын.

Велѣдысјас пыдѣѣ школаѣ колѣ кыскыны агрономјасѣѣ, инженерјасѣѣ, рабочејјасѣѣ.

Колѣ став нѣгајасѣѣ да мукѣд велѣдчан кѣлујсѣ лосѣдны стѣч политехнической велѣдчыѣм вылѣ.

Мѣдым чорыдѣжыка јѣнмѣдны политехнической школајасѣѣ, колѣ та могыс щѣѣктыны тѣждысны став организатсѣјајасѣѣ да учрежденьнойасѣѣ. Ота-мѣд костаныс налѣн колѣ босѣсны орѣасана уж вылѣ, вѣчавны договорјас комсомола-рабпроса костын, кооператсѣја да хојаственнѣкјас костын, мед ставыс отсасѣсны да стрѣјтисны политехнической школа.

Та бѣрын-кѣ мѣ пуктам мог тѣдмасын, кызѣ ескѣн политехнической школаѣѣ пѣртны олѣмѣ мѣјан Коми областын, мѣјанлы торја некущѣм сѣкыд оз паныдас. Сјездысѣѣн шуѣмјасыс зев лѣсыда ѣнмѣны і мѣјан школајаслы.

норасѣѣ, Обоно-пѣ ѣнѣм тајѣ торјасѣѣ оз мѣдѣд, да кыс-пѣ сѣсса политехнизатсѣјатѣѣ бостан.

Таѣ-кѣ мѣ кутам политехнизатсѣјатѣѣ корѣны еѣтѣч метрыс, клѣјыс да јѣщѣ бѣрдны, некод-пѣ оз мѣдѣд, мѣ политехнизатсѣјанад зев матѣ воам. Ме огнын гѣж, кыс корѣны политехнизатсѣјасѣѣ, ме пыр-на сы јылыс гѣжѣ, сѣмын дорѣнѣлѣн“ политехнической „вужыс“ зев еѣс.

Мѣјан областын зев на омѣла мунѣ политехнизатсѣја ужыс, ѣткымын школа-на сѣмын босѣсѣ тајѣ уж берѣдас. Обоно ыстис школајасѣѣ методической пѣсмѣ, коні сетѣ ѣндѣдјас олѣмѣ пѣртны политехничѣской сјездылыс шуѣмјасѣѣ.

Мыј вермас мијанын артмыны да мыј колө керны областын

Быд школалөн прикрепитчыны матыса заводо, колхозо, феланкао, тракторној базао. Прикрепитчом школалы колө ассыс велодан программасо лосодны сijo уж серты, кушом хожајственнoј јединитса бердо прикрепитчис.

Шкокабыслон да хоз. јединитсабыслон колө лосодны отик ужалан план.

Велодны производствосо, да щощ ужавны вермана то рјас вылын.

Став школајаслон ковмас боссыны тодмавыны челафлыс ужсо колхозјасын, да отвывтыны тајо опыто, медым сетны бур индодјас та кушта возо кежло.

Тракторној базајасос колө лосодны политехническоја велодчан центрон, ветавылыны сетчо экскурсияон, тодмасын тракторыскод да базаас ужсо пунктмыскод.

Быд школаын колө велодны вор хожајство. Педтехникумы колө лосодны програмјас школа политехницирујтом куша. Сылыжо лесној техникумкод отвыв наметитны курс—„ужалан процесс ворлежаныны“ (первојсагыс помозыс).

Кушомон ползујтчыны мастерскејјас, медым сес бостны колана политехническој моментјас, кодјасос виставло Н. К. Крупскаја (конструкторској способностјас, черченьо планированно да с. в.).

Оз ков бокө колны матигогорса кустарној предприягвојас, мельничаяс, кушечаяс да с. в. Быдлаыс колө мыкко нбуд петкодлыны, мед челафлон век быдмис инттересыс политехнизатсјјалан. Кушечаясын тодмавыны мекылыс устројствосо, клапанјасысыс ужаломсо, тајо сама кык клапана ужыс уна производвојас вылын ембе, мельничын тодмавыны меда јона двигавелсо (ва, тов), передатчној механизмосо (ва колоса, кос колоса, шестерна) да ужалан частсо (изкијаснас).

Быд школа, кор матымсо производство бердо, видлал да ужало сен политехническоја векодчом боксан:

1) Енергетическој база боксан.

2) Техноложја материалов „

3) Продоукт готвитан самон „

4) Уж организуетом „

Производствосо вескыда став боксан тодмалом борын, школа петкодло основној производственној принципјасо, тајо производство вылын јито сijos мукод производвојаскод. Тази сijo петкодло отторја серпас став производвоын ужалан сисемалыс.

Педкабинетлы колө лоны методическој да организатсионној центрон политехнизатсја ужын вескодлом куша.

Обонолы да Оббјуро ЈУП-лы колө лосодны быдса сет детској селско-хожајственној стантсјјас, мастерскојјас да техническој кружокјас политехническоја велодом могыс.

Выл стројчан, вор пилтан да мукод полос заводјасын, колө лосодавын нарсној велодчан цехјас.

Быдсама опыт политехнизатсја куша колө зев јона јозодны, гижоны газетјасо да журналјасо.

Вот ташом торјасо Областын позо вочны они, дај онисанжо быт колө бостчыны. Мукод индодјасо велодысјас адзасын I-ја политехническој сјезд шумјасыс.

Став ужалыс јозсо та гогор котыртмом чорыда классовој врагкод, кулаккод корасомон да ставыскод, коди туј шорын мешајтчо политехнизм нуодомлы, Шуктомов да Соронин сорнијаскод косасомон, кодјаслон сорныс кежло вескыд тујвылыс бокө, ми аслыным могјасос школаос политехницирујтом куша регидон оломө портам. Ми онисан бостчам област паста і сојуз паста быдтыны политехническоја велодчом јозос, кушом кнлоны социалистическој обществоын.

Вур инженерјас да да агрономјас кутасын бостны спетциалностсо сомын политехническој подув бостом борын мијан политехническој школајасын.

В. И. С.

Мыё пөрө наука знамја оппортунист кын.

Капиталистическөй обществоын наукаыд служитө сөмын капиталистжаслы. Најө наукасо зөннас пөртисны классөвөй өрудийөө, кодөн нарвитөны ужалыс јөзөс.

Пролетариат, кор ас кias бостис властсө, сийө наукасо пөртис мөд өикаса өрудийөө—отсавны науканас мездыны ужалыс јөзөс капиталист кипод улыс, природа власт улыс да стрөйтны сотсиализм. Сөмын пролетариат вермө наукасо збылвылө јона паскөдны, кыпөдны да пуктыны сийөс отсөг вылө миллион јөзлы. Но сөмын отсөг вылө (служитны), а оз јурнуөдны, кызи думайтө Оботуров јорт. Гашкө сылөн вежөртөмыс лоө збыл вылө вескыдөн коммунизм общество дырји, кор бырөны классјас, государство органјас да партијаяс.

Өни-жө оз поз вунөдны, мыј ми олам капитализм обществосан сотсиализм обществоө вужан кадын, кор классөвөй тыш абу-на бырөма, а көн-сурө да мөдөикаса формајасөн јонжыка-на јосмө. Оппортунистјас тајө „ичө-тк торсө“ оз адзыны. Најө оз та вылө визөдны исторја да олөм мунөм боксаыс. Најө вежөртөны сизи, мыј капиталистжаслыс-кө властсө путкылым да лөсөдим советскөй власт, секи классөвөй тыш оз јосмы, а кусө. Кушөм-нө вермас лоны классөвөй тыш кор мијан өни мунө нач мөдөикаса олөм—Советскөй властдыр? Тази шуөны оппортунистјас.

Кулакыд полө сотсиализм стрөйтөм өдзөдөмыс да сылы јешчө мијанкөд тышкасын?—Тази вежөртө Оботуров јорт. Сийөс тыдалөВКП (б) 16 сјездлөн классөвөй тыш јылысшүөмјасыс да Ленин јортлөн та јылыс индөдјасыс нинөмө ез велөд.

Тајө сетө гөгөрвоны, мыјла Оботуров јортлы ковмис партијалыс руководствомсө вежны комі научно-исследовательскөй институтөн? Колө Оботуров јортсө ошкыны көт сы вөсна, мыј сийө мортыс вескыда чукулөдлытөг, му-деравтөг козналө:

„Серт, ми мунам ВКП (б) ЦК, Крајса да областувса парторганізатсја нуөдөм улын. Сөмын тајө абу на тырымөн. Выл петас-јаслы (оппортунистжаслы медвоз—BIC) колө возза тујсө петкөдны научно-исследова-тельскөй уж котыртөм пыр“.

В о з ө :

„Ленин нөшта коркө шулис: революцион-нөј практика вермас лоны сөмын револю-ционнөј теориякөд јитөм пыр. А мијан тајө шөкыда кутис вошны“.

Лөсыда, вескыда гижөма. Оботуров јорт көсјө партијаөс сувтөдөны пизөс вылас комі научно-исследовательскөй институт возө да та-зи шөктыны сийөс кевмысны:

Спаситөј бур војтырјас, наука апостолјас:

„Мед мијанөс сотсиализм течөмыс ез та-лав, мед ми вермим возө визөдлыны, мед ми вермим лоны прамөј јурнуөдысјасөн со-тсиализм течан ужјасын комі ужалыс пөв-сын і с. в.“

Сетөј мијанлы вежөр жужыджыка думышты-лыны:

„Кызи обеспечитны ВКП (б) ЦК-лыс да Војвывса Крајкомлыс шүөмјассө Выл Вој-вылөс течөм јылыс: 65 миллион кубометр вөр јылыс, 3000000 пуд выј јылыс да сиз возө“.

Оботуров серти, та јылыс:

„Өнөз Комі советскөй общественност пыш-кыс некод чорыда, жужыджыка ез на ду-мыштлы“.

Тајө мыниө абу страст, кодөс гижө Оботу-ров јорт:

„Омөл лоө, кутам-кө ми овны сөмын та-лунја лунөн, возө визөдтөг. Комі комму-нистжаслы, передовөј общественностлы колө төдны, мыј мијанөс суас аски, лоам-ли ми аски кежлө дасөе, каңаламө-ө ми, мыј ми-јансаң корө аскија лун“.

Јортјас, гашкө ти чајтад мыј ставыс тајө мојд кыв. Абу. Тајө ставсө гижө Оботуров

јорт „Култура фронт“ журналын, 6 номерын, нојабр 1930 во, стаҕабын „Колө организујтны Комі научно-исследователскөј институт“.

Ме ог кут тајо стаҕабын сувтаһыны сійө торјас былө, мыј мијан партија да робочөј класс өтшөщ ужалыс крестанакөд добитчһыны төдлөтөм, адзывытөм победајас-һын. Со мыј Колөгов јорт висталис та јылыс-жө Областувса Сөветјас IX сјезд вылын аслас выступлениһын:

„Мі пырим сеццөм кадө, кор мунө став фронт паста развернутој наступлениһө капиталистическөј элемент коласјас былө, кор ликвидирјутам кулакөс, кыз классөс, дорывв коллективизатсја подув вылын. Мі пырим-һын социализмө, став команднөј высотаһыс мијан народнөј овмөсын социалистическөј сектор кыһ“.

В о з о:

„Мијан победајас, успехјас лоһны сы понда, мыј партија да сылөн ЦК нуөдһсны Ленинскөј политһка, мыј партијаһн вескөд-лыһыс вөли гениалнөј вожд — Сталин јорт“.

„Мијануспехјасыс лоһһсны классөвөј врагјаскөд һемжалиттөм тыш нуөдөмөһн — кулаккөд, вредителкөд, бјурократкөд, классөвөј врагјас былө чорыда наступајтө-

мөһ, сөкыдторјаскөд вермасө-мөһ да венөмөһ“ (виһнитөма меөһ — ВИС).

Гөгөрвоө оз тајөс Оботуров јорт? — Тыдалө оз гөгөрво. Оз сійө пыддһ пукты, мыј став успехјас мијан лоһны социализм течан ужөһ сөһын ленинскөј партијаһн вескөдлөмла. Оботуров јорт лыддө ленинскөј партијаһыс вескөдлөмсө тырмытөмөһ да лыддө коланаһн сійөс вежны научно-исследователскөј институтн, сы вөсна, мыј Сботуров зоннас сурөма кулак зүгјө, кулак мөһп улө. Вајө тужаламө Оботуров јортөс да сувтөдам сы возын өтө мөд јуалан торјас, кодјас былө мед визас сійө вочакыв. Од сеццөм клаузјассө оз лыгт вескыда мијанлы сһнмө шуны самөј јар кулакыс.

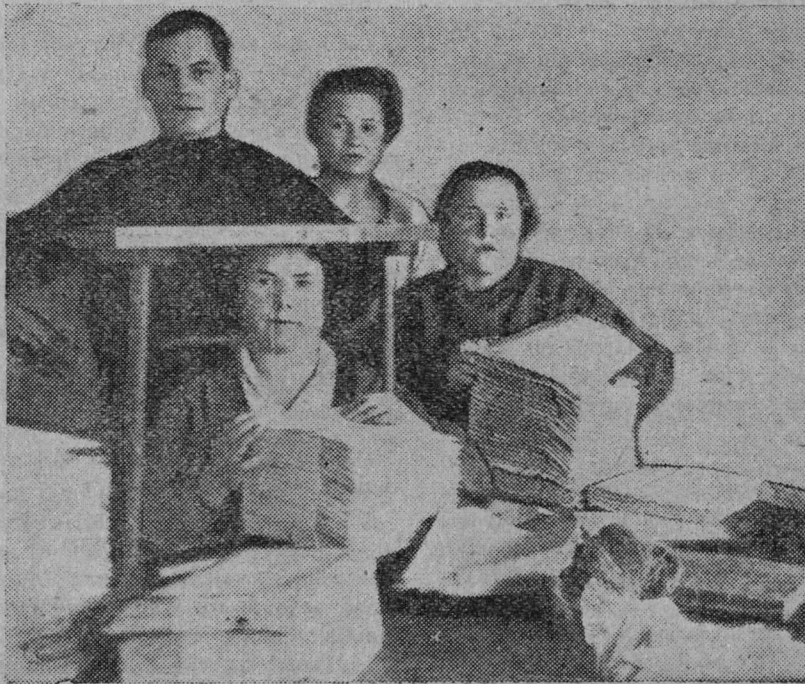
„Омөл-пө лоө кутам-кө ми овны сөһын талунја лунөһ, воҙө виҙөдтөг“.

Мыјнө лоө, Оботуров јорт, ВКП (б) 16 сјездлөһн шуөмјасыс. Сійө-һнө абу зон, развернутој социализм течан программа, зон эпоха воҙө былө. Сійө шуөмјасыс-һнө сјездыслөн оз мијанлы петкөдлы кытчө ми мунам, кытчө воам да мыј мијансаһн корө аскја лун? Коди тајөс оз пукты пыддһ да оз гөгөрво, сылөн либө јурвемыс бызгылтөма балабөжас, либө сійө јавнөј классөвөј враг.

Сыктывкарса леснөј техникум

Фото Исаковлөн.

Комі ніга лезанінлөн переплетнөј цехын ударникјас

Оботуров јорт шуө, „өнөз-на-пө некод, ез думыштлы кызі пөртны оломө ЦК-лыс да Војвыса Крајкомлыс шуөмјассө Выл Војвылөс течөм јылыс“.

Тажө-жө дорыв клевета став Војвыв парт-организатсја вылө. Сесса, кызі почө Крајкомсө торјөдны, нещыштны став крајевөј парторганизатсја бердыс. Крајком шуөма, а думыштыгыс да олбмас пөртысыс абу-на чужөма. Öд сінмад четчана успехјас мјан-нын емөс тајө шуөмјассө оломө пөртөм куҗа. Мыј вылын-нө мырсө, мыј штурмујтө крајевөј парт-организатсјаыс? Колан вөса вөрлезан программа крајкуҗа мј тыртим зөңнас. Вөркылөдөм поналім успешнөја. Таво штурмујтам колан вөса сертј кыкыжда вөрлезан программа. Штурмујтам скөт визана, овмөс кыпөдана программа да с. в. Војвыса парторганизатсја оз сөмын та вылын думајт, а өтщөщ і штурмујтө! Көдј оз көсы тајөс азыны да казавны, сјјө политическј нач сінтөм мөрт. Огө мј зөбө нелучкиторјас кушөмјас емөс мјан уҗын зөв уна і кодјасөс бырөдөм куҗа мј лун-лун нуөдөм чорыд тыш. Оботуров оз инды нелучкиторјас вылө, мыј буржык ескө

вөлі, а подлөја клеветитө Војвыв парторганизатсја вылө медым зөбны ассыс кулатскөј мөвпјассө.

„Выл петасјаслы колө возө тујсө петкөдны научно-исследователскөј уҗ котыртөм пыр“. Ок кушөма ескө воас сөломвылас Рамчін вредивеллы, тајөс-кө сјјө кывлас. Фөрт, оппортуныстыд мөд сикаса котыртчөм јылыс оз івермы думајтны. Парвја гөгөр котыртчөмнад өд он вермы оппортунизм сама уҗтө нуөдны.

Возө Оботуров јорт пунктө помка пыддө инсвјтут организујтөм могыс, мыј „мјан щөкыда куҗис вошны револуционнөј практикалөн јитөдыс револуционнөј теорјакөд“. Сізкө мј уҗалам пемыдө, Парвјатө зөңнас бөст да пунктөд политграмота школаө, мјбө Оботуров инсвјтутө. Выл петасјас кутасны „јүдөдны“ парвјалыс уҗсө. Колө өд көм мед ічөтік јанзім төдіс Оботуров јорт. Кызнө вүштыштан сөщөмтор, мыј парвја сы вөсна і побеждајтө быдлаын, мыј сјјө зөбылыс вылө јүрдөдө ассыс уҗсө да тујсө револуционнөј ленинскөј теорјакөд. Парвја генералнөј туј-вөзыс кымын сикаса кежыөс-нын чегисны ас-

сыныс сылыныс? Төдө оз сійө Оботуров јорт? Мыј вөсна сещөм зумыда судалө мјан партија ленинскөј генералнөј тујвиç вылын? Сы вөсна, мыј сійө вемөзыс і лыбөзыс аспјас јіжтөма ленинскөј теоріја. Мыј сійө долалө сөмын револуціоннөј, ленинскөј теоріјаөн. Оз удајтчы тајөс вуштыштны, Оботуров јорт!

„Мед мјанөс сотсіализм течөмыс ез тавлав?—Мед мј верім лоны прамөј јурнуөдысјасөн і с. в.—колө организујтны комі научно-иследовательскөј институт“. Вот колө-кө сесса тіјанлы і кывпом Оботуровлөн!

Тані кузпелыс оппортунист Оботуровлөн тыдовтчө зөңнас-ғын. Вөлөмкө сотсіализмсө течө кодкө мөд мј којмөд (медвоз тыдалө, выл, петасјас) но сөмын оз партија. Сіјө көнкө судалө бокын, мышкөн, коді оз і відчыс мыј сіјөс талаласны.

Оботуров төждысө-жө мед мј ловім прамөј јурнуөдысјасөн, сывөсна сіјө лыддө коланаөн

јурнуөдан могсө да ужсө сетны научно-исследовательскөј институт кіө. Сскі Оботуров јорт лоө доволен!

Наука знамја Оботуров оппортунист кыи пөрі кулаклы да быдсама мјан классөвөј враглы знамјаө. Сіјө знамја улын зөбөдөмөн Оботуров јорт көсөј партијалыс ужсө локөдны, сөдөдны да сещөм клевета нуөдөмкөд өтщөщ лыддө коланаөн партијалыс јурнуөдөмсө вежны институт јурнуөдөмөн.

Мјан партија оз шу весшөрө, мыј оппортунистјас, кушөм сикаса бы најө ез вөвны, ставныс најө агенталөны мјан партија пышкын кулақјаслы да мукөд классөвөј врагјаслы. Гөгөрвоө мј чартө мј оз ачыс Оботуров јорт, но объективнө сіјө медасөма јурнас і кокнас служитны да агентавны мјан партија пышкын классөвөј врагјаслы.

Партпросвешчэньнѡ уж

А. Воронков

Бурмѡдам партучеба

Віџн раѡнын партучебаѡ быд пѡлѡс формаѡн кыскѡма 1.162 мортѡс. Тамында јѡзыс збыльвыв-кѡ велѡдчѡны—бур, сѡмын уж качество сервѡыс абу зев бур—велѡдчѡмыс омѡла. Сотсіалістѡческой ордјысѡм велѡдчысјас пѡвсын абу паскѡдѡма. Теоріјасѡ практѡкакѡд (велѡдчѡмсѡ ужкѡд) јітѡмыс ѡнѡз-на абу вѡлѡма. ѡнѡз-на сылы корсысѡны формајасѡс. Віџнгаын партучебаѡ боетѡмаѡе выл форма—„політбојјас“. Тајѡ форма сѡ колѡ паскѡдѡны област паэта.

Політбоја рытјасѡ колѡ нуѡдавалыны школајас да кружокјас костын, комсомолјас да коммуністјас костын, партіјечјас да комсомолечјас актѡв костын. Нуѡдны тајѡ ужсѡ сотсіалістѡческой ордјысѡм методѡн, кыскыны шѡщ производственнѡј профсојузјасѡс.

Велѡдчѡмсѡ ужкѡд јітѡмыс вермас бура мунны тащѡм ногѡн: школајаслы да кружокјаслы аснысѡ колѡ мобілізујавны вѡрлезан уж вылыс прорывјас бырѡдѡм вылѡ. Велѡдчѡгѡн бура тѡдмасны вѡрлезанінын брігаднѡј метода ужјасѡн. Сіјѡн бура тѡдмасѡм мысѡтѡ котыртчыны брігадаѡ да петны вѡрѡ. Сещѡм брігадајасас торја-нын бурѡс колѡны руковоѡдѡтелјасыс. Сещѡм брігадаыс вѡрын пондас котыртавны брігадајас, быд ногыс налы отсаны да ачыс шѡщ пондас ужавны производство вылас. Рытјаснас пондасны велѡдчыны да велѡдчѡмас кыскыны шѡщ мукѡд ужалысјасѡс. Тајѡ оз-нын ло голѡј агітатсіја, а лѡб зев бур прімер петкѡдлѡм, кыџі колѡ ужавнысѡ.

Велѡдчѡмсѡ ужкѡд јітѡмыс колѡ мунны сіџі, мед нервој асныс велѡдчысјасыс вѡліны ударнѡкјасѡн. Нуѡдѡны вѡлі сотсіалістѡческой ордјысѡм. Мед асныс медвоџ срок кежлѡ мынтаѡны віџму вѡтјас, пѡртѡны олѡмѡ контракціоннѡј догворјас, содтысѡны кооператѡвѡ пайѡн, віџѡны лішнѡј сѡмнысѡ сберегателнѡј кассаын, пукталѡны кооператѡвѡ

авансјас, котыртчѡны колхозјасѡ да с. в. Асланыс ужѡн мед вѡлі чуксалѡны мукѡдсѡ тајѡ меропріѡятѡјасѡс пѡртны олѡмѡ. Чуксалѡны мед вѡлі ас сіктса—суседјаснысѡ.

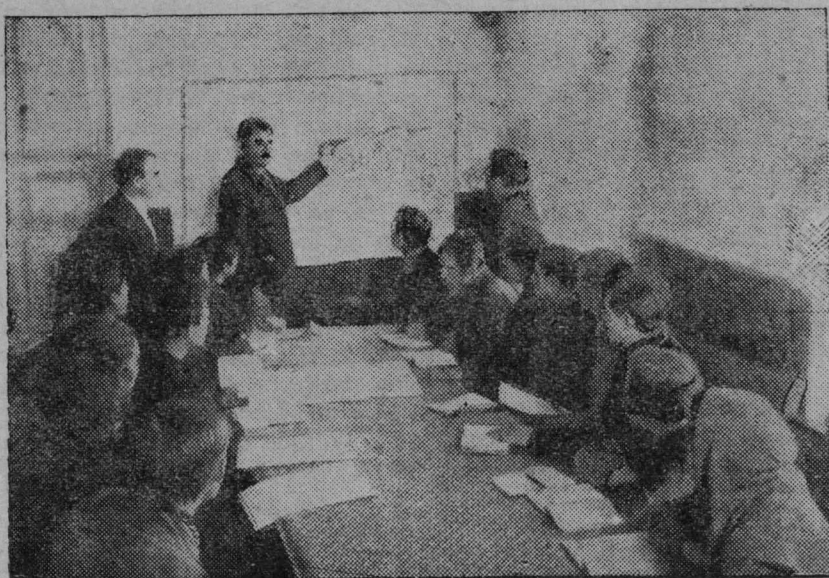
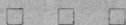
Велѡдчѡмсѡ ужкѡд јітѡмын торја важнѡј момент—сіџ партѡіјалыс ораганізатсіјасѡ бурмѡдѡм да выл шленјасѡс содтѡм. Мобілізујавны колхознѡкјасѡс, гол крестанаѡс, батракајасѡс да шѡркоѡла олыс крестанаѡс вермасны классѡвѡј врагјаскѡд да быдсама пѡлѡс маста оппортуністјаскѡд. 1.162 морт велѡдчысѡ ѡтѡ Віџн раѡнын, а ѡд ем-на јешщѡ 8 раѡн,—сіџѡ-жѡ зев ыџыд арміја, кодјас пырѡмаѡс міјан політшколајасѡ да кружокјасѡ, медым велѡдчыны бура ужавны. Бура руковоѡдство улын, теоріјасѡ практѡкакѡд бура јітѡмѡн тајѡ велѡдчысјас пысѡ поџѡ кыскыны партіјаѡ да комсомолѡ бура уна выл шленјасѡс батракајас, беднакјас да колхознѡкјас актѡв пѡвсыс. Тајѡ выл содтѡд выныс сетас міјанлы сещѡм агітаторјасѡс, кодјас асланыс ужѡн кутасны петкѡдлыны прімерјас да сіџѡн чуксавны јѡсѡ вѡрлезан ужѡ, колхозјасѡ, вітвѡса план нѡл воѡн тыртѡмѡ да с. в. Тајѡ агітаторјасыс агітѡрујавны кутасны оз міча кывјасѡн, голѡј фразајасѡн, а агітѡрујавны асланыс быдлунја ужнаныс, быд ужѡ первојја јѡсѡн возмѡстчѡмнаныс.

Партпросвешчэньнѡ уж, меѡса-нын теоріјасѡ практѡкакѡд јітѡмыс, сіктјасын, сіџѡ і кар вылын сувтѡдѡма зев-на омѡла. Областлы сѡкѡ тајѡ ужсѡ поџѡ вѡлі сувтѡдны јѡна бура. Областнѡј централыс быдсама уполномоченнѡјас да брігадајас јѡна ветлѡдлѡны сіктјасѡ, вѡрлезанініјасѡ, тракторнѡј базајасѡ да с. в. ѡтѡ часса тракторнѡј базапыр мунѡма 62 уполномоченнѡј (јанвар тѡлысѡџ), а базаыс ужалѡ вывѡтѡ омѡла. Кѡні-нѡ помкајасыс? Тыдалѡ сѡні, мыј тајѡ уполномоченнѡјјас арміјанас омѡла-на вѡскѡдлѡны, омѡла-на руковоѡдствоыс.

Отсалас оз бригадирјасыды, уполномоченној-јасыды ташом дырјыс партучебаыд? Серт-жө отсалас! Бригадајас петтозыс колө востывалыны кујим лунја либө витлунја курсјас. Ташом курсјас пырыс командировкаон петыејаслыс кыпөдны төдан лунсө, медем местајас вылын кујисны олөмө пөртны асыныс мојјассө. Сижө курсјас вылын проработатны овмөс нуөдөмыс да партија политикаыс медеа важној вопросјассө. Сижө вопросјассө колө конкретизирујтны местној условијөјас серти—рајонној да торјон сиктса условијөјас серти, кытчөјасө лоас мөдөдалөма бригадирјасө да уполномоченнојјассө. Ташом системасө поңө вужөдны и торја рајонјасө, сетны тајө ужсө вермысжык

јөзлы (Обкомса, ОИК-са да Обпрофсоветса шленјаслы). Ме тазисө лыдда буржыкөн: ташом нога проработкаыс сиктјаслы, вөрлезан-инјаслы сетас содтөд вын, ловчөдас партпросвещенно ужсө, вайөдас областувса ужалыс-јасөс рајонјаслы збылыв отсасөмө да вескөдлөмө. Мед бөрви ташом сама ужыс өви вежон чөжөн вөрлезан организацијајаслы сетас быдса армия јөзөс збылавыв отсасөм вылө. Петасны најө вөрлезанинјасө јединөј планөн, јединөј системан.

Тајө вопроссө колө гөгөрбок бура обсу-дытны да пыртны олөмас. Сөки рајонјасыд буржыка пондасны вижөдны та вылө, а оз возза мозыс, кызи сиз-таз уж вылө.

Политшколаын велодчыс јас (Вичинин)

Плоскова

Партпросвещењё Сыктывкарса вөрпидтан заводуын

Сыктывкарын вөрпидтан завод ужалö 1925 восан. Таво тölöз вйт во чöжөн заводуын нөтчид на абу вöлöма некущöм политшкола. Корјаскö заводитлöмаөе да вежон мöдыс дыржык ужыс абу мунывлöма.

Партјачејка робочöјјасöс партпросвещеннöн тöдмөдöм кузта сенгабр да окгабр төлысјасын некущöм уж абу нулывлöма. Сöмын ногабр төлысын вöли панлöма сорни парт. собранныö вылын политграмота кружокјас котыртöм јылыс. Вöли шуöма лөсөдны со кымын кружокјас: начальнöј партшкола өвиөс, комсомольскöј школа, өвиөс да өти текущöј политика велöдан кружок (рытја СПШ кынзä). Текущöј политика велöдан кружок вöли котыртöма заводса служашщöјјас костыс. Ужавны заводитлисны зила, сöмын руководителыс ез ло да став ужыс кисеис. Öни тајö кружокыс оз ужав.

Начальнöј партшкола востöма пöжарнöј депоын. Тани велöдчö 17 морт. На пие партијаын шленын—3, комсомолын—1, мукöдыс профсоюзса шленјас. Велöдчыны вольвлöны быд занаттö вылö морт 12-13. Ставныс нөтчид оз чукөрмывны. Велöдчан лунјас велöдчытöг оз колавлы. Сöмын нигајасыс абуөе да гортас лыддысöмыс прамöја оз овалы, сы вöс на занаттö вылын активностыс зев улын.

Комсомольскöј школа ужалö зев омöла: ловја нисö кулöма. Руководителыс локтас да ветлөддас став баракјасöдыс, öвикан корсалас велöдчысөс, чукөртас најöс да сөсөс заводитас велöднысö. Морт сизимыс унжык нөтчид оз овалы. Грамоталун велöдчысјаслөн вывти ичөт. Велöдчöны мырдөн моз.

Рытја СПШ-ын став велöдчыс 27 морт. На пие партијаын шленын—3, кандидат—3,

комсомолын—15, профсоюзыс—6 шлен. СПШ программа сертыс да велöдчан ног сертыс оз и поз шуны совпартшколаөн. Гортас сетöны лыддысны, сөсөс вöчöны бесөда. Бесөда муно век слабиңика. Öткымыныс ескö гортас лыддыселöны, сöмын омöла гөгөрвоöны. Мукöдыс ескö гөгөрвоöны да омöла кужöны виставысö.

Нигајас велöдчыны вајывлöны СПШ школаса библиотекаыс.

Заводса уж јылыс да олөм јылыс занаттöјас вылын сорни век овлö. СПШ велöдчыс унжыкыс ударникјас. Закрепитöмаөе аснысö пјатилетка помаөтöз. Став велöдчысылөн ем кущöмкö общественнöј нагрузка. Кыкыс лезисны стөно öшöдан газет. Тајö поз шуны—ставыс зев бур. Омöл сижö: öткымын велöдчысјас шоча волöны (кор смена вылынөс, кущöмкö общественнöј уж вылынөс, а мукöд дырјыс „вунö-пö“).

Заводса партјачејкаын абу культпропорганизатор да некодлы школасысмыс ужсö öтувтны да опытсö өти школасыс мөд школаө петкөдны. Рытја СПШ төлыснас чукөртчывлö кыкыс. Рытја да асја сменасыкөд. Мукöд школасас тајö опытсö позö бостны да буржыка пуктыны.

Возö вылö, став школаслөн öтув лө вöчöма политбој да буржыка рачбиратчысјасыслы лө сетöма премияјас.

Заводса организатсияслы: партјачејка бјуролы, завкомлы ковзас визöдлываыны вольваытöм вылас да топöдлыны најöс. Ковзас чорыджыка кутчислыны робочöјлыс кыпöдны политпроизводителностсö, медым најö төдмөн кутасны зилны пјатилетка тыртны нольвоөн.

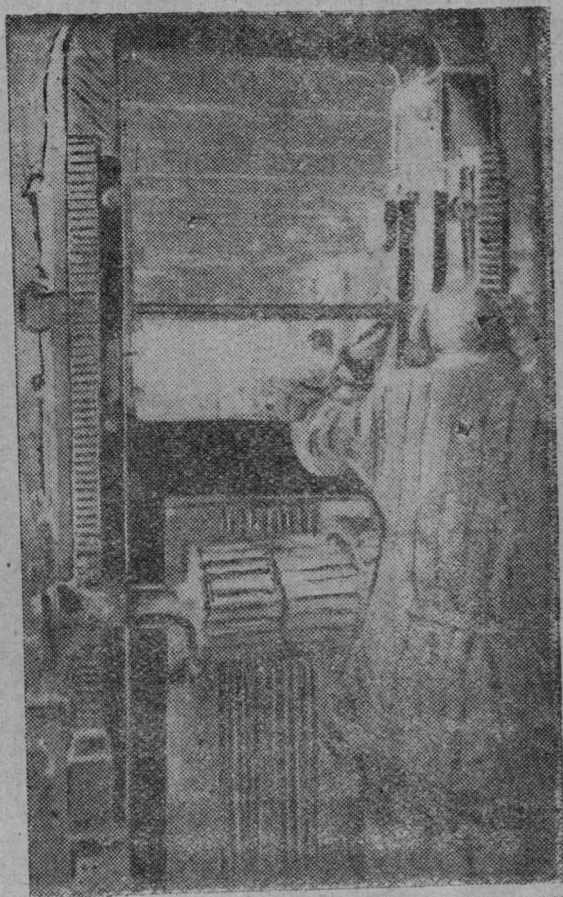
Вежов

Пуктам пом оппортунизмлы култура револютсия нуодомын.

Тайо № „Култура фронт“ журналё лезома всеобуч нуодом да пемыдлун бырөдөм куза ВКП (б) Обком бјуролье шуөмсө. Тайо областувса мед ыжыд партиной органлөн шуөмыс сувтөдө став партиной, профсоюзной, комсомолскөй да мукөд общественной организацијас возын сувтөдө могөн—бостчыны став вынөн култура фронт вылыс бырөдны прорывјасө практика вывса оппортунизмкөд тышјас чорөдөмөн. Јара ми нуөдам тыш оппортунизм теоріјаскөд да огө колана чорыда нуөдө практикывивса оппортунизмкөд тышсө. Көни помкајасыс сјјө прорывјасыслөн, кодјас емөсө всеобуч нуөдомын да пемыдлун бырөдөмын? — Практикывивса оппортунизмын. Абу гусатор дај јона-нын гөгөрвоана—тайо вывти колана културной могјасө позас оломө портны, кодыр лоас тайо ужас кыскөма став ужалыс јөзсө да чорөдөма тыш классөвөј врагјас—кулакјас вылө.

Өткөн ужалөмөн Обоно да Рајонојаслөн зик нинөм оз артмы. А кушөма-нө ми котыртан да мобілізујтам тайо ужјас вылө ужалыс јөзсө, кушөма нуөдам кулакјас вылө наступјөмсө? Лока, некытчө туйтөма. Да өд ыстысам-на јещө да вынтујтам вөрлөзөм вылө.—Сјјө мыжыс, сјјө торкө мјанлыс културной уж! Объективной помка!—Со тайо і лөб практикывивса оппортунизмыд.

Кушөм школа оз наступјат классөвөј врагјас вылө, сени велөдыејасыс аеныс шөдөмаөс кулак зугјө. Кушөм сиктын

вөрзаводса вөршилтан рама дорын

өнөз-на абу бостөма учот выло да абу кыс-
көма обжакитана велөдөм улө челадөс, сени
профсоюзникјас, партијечјас, комсомолечјас
пінтөмөс, гыжтөмөс, најө оз тујны
косасны партијаөн сувтөдөм гы-
рыс мојјас вөсна. Көні лока мунө пе-
мыдлун бырөдан уж, сени организацијас сиз-
жө ужалөны оппортунист самөн. Коди
өнија кадын пыдди оз пукты култура кыпө-
дан уж, оз косас тајө фронт вылын да сижө
бура косасө мөд фронт вылын—шуам көв
вөрлезан программа тыртан фронт вылын—
сижө пыдди оз пуктысө, сижө объективнө
отсасө кулакјаслы сени лоөм ус-
пехјассө орөдны да коквөдө налы вөр-
лезан ужсө зугны.

Ферт, култура кыпөдан ужын мијан обла-
стын емөс-нын зев гырыс успејјас. Сөмын зев-
на еща колөм сертыс. Културнөј фронтсө
ми егө-на өтвыдөдө мукөд овмөс кыпөдана
фронтјаскөд, сотсиализм течан мојјаскөд.
Бостам всеобучтө, өнөз-на школајасө 100%
выло абу кыскөма велөдчыс арлыда челадөс.
Подростокјасөс кыскөма сөмын-на жө 87%-сө.
А өд мијан условіјөјасыс всеобучтө нуөдны ез
вөвны омөлөс. Колан во-нын вөлі мијан ічөт
школајасын велөдчөны 81,5% став велөдчыс
арлыда челадјас пөыс. Мукөд областјасын
всеобучтө заводітисны нуөдны сещөм услови-
өјасын, кор налөн колан војасө велөдчыс

арлыда челадсө посні школајасө кыскөма
вөлі сөмын на 40-50%. А таво налөн 100%-
өз-нын кыскөма! Сесса-кө бостны мијан шко-
лајаслыс ужсө качество боксаыс—бара-жө
некытчө тујтөм. Велөдчысјаслөн посещјае-
мостыс сөмын 80-85% Некытчө тујтө-
ма мунө уж батракјас да гөл кре-
стана челадлы отсөг сетөм мо-
гыс. Медеа-нин лока мунө тајө ужыс Сык-
тивдин рајонын.

Коммунистическөј воспитаннө: интернацио-
нальнөј, аңгырелигиознөј, классөвөј врагјаскөд
тышкасөм да с. в. мунө вывти омөла. Выв-
ти нөжжө вөрам школајасөс поли-
техникіирујтөм ужын. Соронин учител
7-д № „Култура фронтын“ лөзө сінва, мыј
сылы Обоно ни рајано оз отсасны струментјас
да кушөм сурө коланторјас лөсөдөмын. Кыз
нө сесса—шуө—нуөдан политехнизатсјатө
школајасад? Абу сетчө пыкөма политехни-
затсјаыд, соронин јорт. А сижө пыкөма те-
над оппортунист самөн ужалөмад Кушөма ті-
јитчинныд колхозјаскөд, вөрлөзөмк өд да мыј
ти налыс верминныд бостны политехнизатс-
јатө нуөдөм могыс? Со көні теиад пикыс
петан тујыс! Ферт, Обонолы дај мукөд ор-
ганізатсјајаслы колө отсасны, сөмын сетчө
оз пикыс муыс.

Медеасө тајө статтаын ме көсја петкөдлы-
ны пемыдлун бырөдан ужлыс өнија состојан-

Сыктывкарса театр—тани муніс сөветјаслөн областувса IX д сјезд.

нөсө. Со лыдпасјас, велөдны колана став јөз писы кыскөма микпунктјасө 48%. План серти култармејечјасөс вербујтөма 50%. Култ-естафета позорнөја провалитчис, ори. Пемыдлуи бырөдан участок мијан кекытчө тујтөм выјын, оран выјын. Тајө колө гөгөрвоны да вежөртны. Оз отсав тајө прорывыс петны тыдалө і штурмујтан месачник, коді нуөдчысө өні. Кушөма пуктөма ужсө микпунктјасас, кушөма суюны грамотас да коммунистическөј воспитаннөсө етчө велөдчыны кыскөм ужалыс војтырыс?—Некод оз төд.

Мијан возын, мед первој културнөј армија да общественнөј организатсияјас возын партијаөн сувтөдөма мөгөн—таво вылын бырөдны ужалыс јөз костыс пемыдлуи, неграмотност. Огөкө тајөс ештөдө—партиялыс щөктөмјасө (директивајасө) ештөдтөмыс мијанөс чорыда ковмас мыждыны.

Колө зев еща кадөн бырөдны всеобучнуөдөмын лоөм прорывјасө. 100% вылө кыскыны став велөдчыс арлыда челадөс да подростокјасөс школајасө. Бурмөдны ічөт школајаслыс ужсө качество боксаңыс да сіз војө.

Медсаңын чорыда ковмас пырыс-пыржө бостчыны лавинаөн мунөмөн, боевөј штурмөн бырөдны лоөм прорывјасө пемыдлуи бырөдан фронт вылыс. Оз ков вунөдны: мі пырим-ын социализм первоја кадө. Социализмлы подувсө

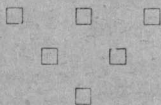
ештөдөм мөгыс та вылө мијан возын сулалөны гигантскөј ужјас. Сіјө ужјасө он вермы бура нуөдны, озкө ло бырөдөма ужалыс јөз костыс неграмотностсө, озкө ло кыпөдөманалыс төданлуисө сывыјөз, мед ескө најө кутысын адзыны да гөгөрвоны партијалыс мөгјасө да социализмө мунан тујвчсө.

Кушөма колө тајө ужсө чорөдны—петкөдлө со кушөмтор: өні мијанлы зев уна колөны быд сікаса подготовкаа кадрјас. Сы мөгыс мі восталам зев уна курсјас, школајас. Оз тырмы сөмын өөтор: оз сур сіјө школајас да курсјас вылас тырмымөн колана грамотаа јөзыс.

Мијан возын өні зев-ын јөса сулалө мөд мөг содтөд велөдны ічөтик грамотаа јөзөс, кодјас ез вермывны велөдчыны гырысжык школајасын. Сы мөгыс колө воставны общеобразовательнөј школајас да курсјас, а мијан весігтө пемыдлуныс на бырөдтөм!

Өні мунө Коми областын культура уж нуөдөм куза Наркомпресса да Крајөноса коміссіяјаслөн обемедованнө. Тајө коміссіяјас гөгөрыс да ВКП (б) Обком бјуро шуөм гөгөрыс колө котыртны став общественностсө да ужалыс јөзсө. Кыпөдны ударничество, ордјисөм, культпоход, классөвөј враг вылө наступајтөм.

Тырмас ужавны культура фронт вылын оппортунизм самөн. Востамө сылы чорыд немжалиттөм тыш!

А. Костромін

Лёсөдчыны локтам гөра-көза кeжлө.

Став организатсияс возын, кодјас нуөдөны култура уж, сиз-жө став масса возын суладо зев ыжыд мог, бура организуйтны асёныс ужсө, медем партијалыс да правительстволыс могјассө тувсов гөра-көза дырји да колхозјас лёсөдигөн вермим выполнитны да сетны бур отсөг.

Медса јона колө тајө ужас четкост, өбитөг мобилујтны став културној вынсө да бура исползујтны, сөгласујтны ужсө став организатсияскөд јединөј план серви. Став културно-просветительнөј системасө колө зоңнас пырыс-пыр-жө мобилујтны, став формасө култура ужыслыс колө петкөдны ортсө, массапјө.

Колө јона маскөдны (резвернитны) тувсов гөра-көза дырји сотсиалистическөј ордысөмөн култестафета. Став културно-политическөј ужсө нуөдны ударнөја-култестафета организуйтөмөн. Школајасын, микпунктјасын, лыдысан керкајасын да мукөд кружокјасын колө бура төдмасны тувсов көза могјаснас да места вывса көзан планнас, медем быд учрежденијө вөли участвуйтө гөра-көза култестафетаын.

Сјө планјассө выполнитөм могыс, медеөн ыжыд уж сувтө школајас возын, кодјаслы разјаснительнөј ужыс өтдор, коммас котыртавны школнөј бригадајас (көјдыс весалиг, көзиг да мукөд уж

кежлө). Школаалы сиктын колө лоны мед бур организаторөн сотс. ордысөмын дај ударничествоын, медем сетны массаыслы практическөј отсөг.

Колө чорыда кутчиены тајө ужас библиотекарјаслы, избачјаслы, виөдлыны став нигајас выланыс да содтавын библиотекаас выл нига-газртјас гөрөм-көзөм јылыс. Организуйтавын лыдысанинјас, јонжыка паскөдны книгоношество, медем вермим колхозјасөс да сиктјасөс бура обеспечитны передвижнөј библиотекаясөн. Выл нигајас да литература лёсөдөм могыс колө мобилујты култ-средствосө став общественнөј организатсияјаслыс, сикөд-жө щөщ паскөдны дон выло нига вузавлөмјас.

Колхозјасын, сиктса лыдысан керкајасын бура пуктыны радио уж, организуйтавын арела кывзөмјас, пырыс-пыр өнисан-жө зоңтавын став „громкомолчательјассө“.

Ыставны сиктјасөс быдсама пөлөс култ бригадајас. кино да радио передвижкаяс, художествоа кружокјасөс, затејникјасөс, передвижнөј театрјасөс, кодјас медем сетисны петкөдлөмөн бур отсөг тувсов көза план тыртөмын.

Култармејечјаслы да став организованнөј массалы коммунист партија щөктөм серви колө лоны дасөн мөд большевистскөј тулысса план тыртөм выло! Добитчыны, регыджык выполнитны мијан возын сулалан могјассө!

Паршуков.

Учитель доронин вошөма куйм пу сажө.

Политехнизатсия нуөдөм ыжыд уж. Сижө пыдөссааныс вежө челадөс да гырыгөс велөдан ужсө. Сөмын оломас пөртгөн уна зескыд пыр лоө мунны политехнизатсиялы. Мукөдлаас сижө бөрөн гөгөрвооны. Ферт, гөгөрвотөмыс мижан костын, велөдыяс костын, сы понда, мыј огөј зилө асным лучкиа сыжылыс мөвпышты. Учитель доронин гижө („Култура фронт“ № 7), мыј политехнизатсия жылыс јонанын гижөма. Мижан ногыс гижөмыс жеба-на вөлі, гижөма уна „вообще“, а оломө пөртөм јывыс омөла-на. Тајө тыдалө доронин гижөдыс, коді нинөм-на абу гөгөрвоөма. Сіја гижө: „Медумыскө, политехнизатсия бердө мөдам тајі кутчены, кызі өнөз-сө вөлі—уна-на лоө прөста кыв песөма дај кывпесөм кежысд политехнизатсияыд возгө оз і волы“.

Мыј-жө сіја щөктө вөчны, мыј корө, мед „возө воны“. Вот кывзөј—важ төдса торјас: „Школајаслы политическөј принтсипјас сертө колө лөсөдавны мастерскөјјас.....“

Ферт, тащөм ужјассө-кө думајтны, колө думышталыны, медем вөліжө көтө некимын: струж, чер, пурт, піла, картон, клеј, метра мөд сөтөч, жөст, көрт лист да с. в.“

Ми огө шуө, мыј оз ков лөсөдавны мастерскөјјас, сөмын, ми некызі огө вермө гөгөрвоны мыјла сени политехнизатсиялөн вужјыс. Кывзам доронинөс: „көтө пратлетка чөжыд думајт политехнизатсия јывысд да школнөј мастерскөјјас јывысд, он-кө тајө торјассө лөсөдө немтор оз артмы.“

Со көні вужјыс политехнизатсиялөн.

Атө, доронин јорт, индөм вылад. Ми вөлі огна і төдө, мыј вужјыс политехнизатсиялөн пуртын, метра мөд сөтөчын да с. в. Ми өнөз думајтлим, мыј политехнизатсия лоө—кык кывјөн-кө гижны—велөдөмсө оломкөд, вөрлөзөмкөд да колхоз ужкөд јитөм. Велөдны челадөс кызі колө наука шуөм сертө уж пуктыны, сетны налы маркеістско-ленінскөј мөвпјассө оломө пөртан сам. Ферт мастерскөјад ужавны велөдны колө, сөмын абу сижө вужјыс дај абу основнөјыс политехнизатсияыдлөн.

Оз кө школаыд петкөдлыны кут ассө чорыда јитөмөн вөрлөзөмкөд да колхозкөд секи позас шуны,—школасө абу политехнизатсиялөн. „Сизнад“ вошө вужјыс. Тајө јешчө нинөм-на. Аслас гижөд помас доронин гижө, мыј Севторг да Обоно-кө оз сетны чер-ні пурт политехнизатсия оз-ло кыпөдөма. Тајө нинөм сажөдтөм практика вылын вескыдывв кежөмыд і ем. Надејтчыны кодкө вылө да нинөм не вөчны.

„Култура фронтлөн“ редколлејја вөчөма ыжыд өшібка, мыј сижө нинөм асааныс пасјытөг лөзөма тащөм гижөдсө, коді сетө велөдыяслаы помка нинөм не вөчны.

Доронинлөм гижөд петкөдлө, мыј Обоно омөла отсалө велөдыяслаы политехнизатсия оломө пөртөмын.

Емөс уна велөдыс, уна школајас, кытөні сөкыдөн вермасөмкөд лөсөдөма-нын мөстерскөјјас да јитчөма вөрлөзөмкөд да колхозјаскөд. Колө сешчөм школајасыслыс опытсө гижны, мед велөдчыны сы вылын доронин код јортјаслаы.

ВКП(б) Обком култпроплөн шуөмјас

„Култура фронт“ жылнс.

1. „Култура фронт“ журнал жылыс ВКП(б) ОК-лөн бјуро 1930 васа сентябр 22 лунса решенъын, сіз-жө і ОК секретариат 1930 васа декабр 21 лунса шуөмын вөлі сетөма оцөнкајас, медса-нын Оботуров статта жылыс „дорам национальнөј култура пролетарскөј содержанъөн“. Сіз-жө вөлі индөма практичөскөј предложенъөјас журналсө бурмөдөм жылыс. Но бара-на-жө возө петан журнал нумерјасын лөзөма уна фөлачөскөј, политическөј невыдержаннөј, јавнө оппортунистическөј статтајас.

2. ОК-лөн бјуро лыфдө, мыј ташөм статтајас лөзөм, кыз 5 №-ын передоваја „ОК да ОКК-лөн öтувја пленумлөн итојас“, көні парторганізатсіјалыс да ужалыс јөзлыс выманъөјассө пленумлыс шуөмјассө большевик ногөн олөмө пөртөм вылө мобілізујтөм пыфдө, сетөма зікөз неправільнөј објасненъө мјан сөкыдторјас жылыс да тајө сөкыдторјассө бырөдан тујјас жылыс. Сіз-жө Оботуровлөн статта „колө организујтны научно-исследовательскөј институт“ көні сугубө партијнөј ногөн обоснујтөма институт организујтөмсө, көні индө, мыј институттөг ЦК-лөн, Крајувса да Областувса организатсіјалөн руководство абу тырмымөн, мыј социалистическөј стрөителство вермас талавны мјанөс; Ташөм нога шуөм обективнө пропагандірујтө, мыј социализм стрөитөмөн партијалөн вескөдлөм абу тырмымөн, мыј колө руководствомө содтыны научно-исследовательнөј институтјас лөсөдөмөн—зікөз дискредітірујтис журналсө, кыз боевөј органөс културнөј революціјалыс да социалистическөј стрөјкалыс. „Большевістскөј мысл“ журналын „Култура фронт“ журнал жылыс сетөм рецензіја лыффыны вескыдөн.

3. „Култура фронт“ журналыс редколлегіјабс, кыз ез вермы справітчыны уж-

нас, ез пырт олөмө ОК бјуролыс шөктөм журналсө дискредітірујтөмыс—распустітны. Ответственнөј редакторлы Куткін-јортлы да сізжө редколлегіјаса шленјаслы Оботуровлы да Грязныхлы журналсө дискредітірујтөмыс, ОК бјуролыс шөктөмсө олөмө пөрттөмыс, да оппортунистјас сама взгладјас журнал пыр пропагандірујтөмыс—сетны выговор.

Такөд шөщ ОК-лөн бјуро відчысө Оботуров јортван печат пыр ассыс статтасө большевик ногөн крөікујтөм.

„Култура фронт“ журналө ответственнөј редакторөн назначітны Вежов јортөс.

4. ОК Култпроплы да „Култура фронт“ журналса ответственнөј редакторлы Вежов јортлы, шөктыны обеспечітны журналсө вужваныс бурмөдөм, решітельнөја перестрөјітны журналсө, мед вөлі збылысөн вескөдлө културнөј революціја нуөдөмөн, пролетарскөј содержанъөба национальнөј култура вынөдөмөн, партијнөј просвещенъө. Заводітны нуөдны чорыд тыш културнөј фронт вылын партијалыс генеральнөј тујвіз нуөдөм вөсна, медвөз разоблачітны став оппортунистическөј öшыбкајассө журналыс, лептыны принципальнөј высота вылө тыш фөлачөствокөд, културничөствокөд, оппортунизмкөд кыз теоріјайн, сіз-жө і практика вылын, мобілізујтны лыффысјаслыс выманъөсө да организујтны најө 16-өд партсјездлыс шуөмјассө да партијаөн возө сетан шөктөмјассө олөмө пөртөм вылө. Журналын участвувјтөм вылө да редакторлы практичөскөј отсөг сетөм вылө прікрепітны кымынкө партијөчөс, да индөм јортјаслыс епісөксө пуктыны ОК секретариатын вынөдөм вылө.

5. Култпроплы шөктыны бурмөдны периодическөј печатөн вескөдлөмсө да

лөөднн систематическөй обзор Областнөй газетяс пыр.

6. Сиз-жө „Ордым“ журналлыс нмсө ОК-лөн бјуро лыддө, мыј нмыс оз отвечайт пролетарскөй художествоа литература вочын өнја сулалан мојаслы—щөктыны Культпроплы вежны журналлыс нмсө, сетны исчерпывајущдј обзор

журнал-жывеыс да бјуро вылын доложитны 1931 воса февраль 1 луныс не соржык.

7. Бостны төд выдө Оботуров жортлыс шыөдчөмсө, мыј сјө зоннас Отвыјө воө ОК бјуро тајө решеннөкөд да возза сетөм. шыөдчөмјассө бөр бостө

Всеобуч нуодом да пемыдлун бырөдөм жылыс.

Пемыдлун бырөдөм куза да всеобуч нуөдөм куза Обонолыс доклад кывзөм бөрын ВКП(б) Комі обкомлөн бјуро индө:

1. Област паста ставөс велөдны заводитөм ужын емөс-нын төдчана возө воөмторјас: 8-10 велөдчыс арлыда чемадөс школајасө кыскөма-нын 99,5%, ыжыджыкјасөс—12-15 арөсәјасөс—87,3%. Школајас выдө лөөдөдөма помешщеннөјас, пөсјас, унжык школајасас лөөдөдөма пөс завтракјас. Ылысавелөдчысјас-лы лөөдалөма обшежитвөјас, учланијас.

Такөд өтщөщ, школајасыслөн велөдан ногыс зөв на улын: а) школајасас волөмыс 80-85%; б) омөла сувтөдөма коммунистическөй воспитаннө; в) нөжјө муно школајасас политехнизатсја пыртөм; г) омөла муно пыщкөсә рөссурөјас мобилзүйтөм; д) омөла муно отсасөм всеобуч нуөдөмлы хожајственнөј да общественнөј организатсјајасан; е) өткымын рајонјас (Утссылма, Сыктивдин) колөмаөс школајасө велөдчыс арлыда чемадјасөс кыскөмын.

Всеобучын-кө емөс достиженьнөјасыс, гырыөјасөс велөдан уж; колө шуны, некытчө туйтөм выјын: а) велөдны колана јөз пөјөыс велөдөм улө кыскөма сөмын 48,9%-сө; б) план сөргө култәрмејөчјасөс вербујтөма 50%-сыс-на ещә. ОК ВКП(б) секретариатлөн постановленьнөыс, көнө вөлі шуөма торја организатсјајаслы сетны култәрмејөчјаслы: ОСПС-лы—2000 м., Обкоммоллы—700 м., Колхозсојузлы—300 м., колө выполниттөм; в) вөрлөзанијасын неграмотнөјјасөс велөдан уж өнөз-на кыз колө пуктытөм.

3. Пемыдлун бырөдан уж вылын прорывыс да култестәфеталөн провалыс петкөдлөны, мыј култура кыпөдан ужыс профсојуз, комсомол организатсјајас возө-на ордысөны, өткымын парт јачөкајаслөн да рајкомјаслөн, медеа-нын Јемдінса, Шојнатыса да Кулөмдинсалөн өнөз-на оз тырмы култура ужнас вескөдлөмыс.

Лыддөны, мыј всеобуч нуөдөм да пемыдлун бырөдөм өнја көдө сулалөны ортчөн мукөд пөлігическөй основнөј мојаскөд мјан

област вочын. Сы вөсна ВКП(б) Обкомлөн бјуро шуө:

1. Нуөдны чөрыд решительнөј мерајас велөдчыс чемадјасөс да переростокјасөс школајасө кыскөм могыс да најөс закрепитөм могыс, нуөдны решительнөј тыш велөдчөмсө пропускајтөмыс да школајасөыс бөр петөмыс да сетны збылыс отсөг робочөјјас, колхозныкјас да гөла олыөјас велөдчыс чемадлы.

2. Лыдјаснас лоөм достиженьнөјассө закрепитны да пырыс-пыр-жө заводитны школајасысыс велөдан ногсө (качествосө) кыпөдөм, сујны велөдөмас Областлыс да Крајлыс өнја политическөй да хожајственнөј мојассө, велөдөмсө јитны асгөгөрсә оломкөд да ужјасыскөд—вөрлөзөмкөд, вөркылөдөмкөд, кыпөдны јонжыка коммунистическөй воспитаннө, антирелигиознөј да интернатсionalнөј воспитаннө, кыскыны школајасөс классөвөј врагјаскөд тышкаөмө.

3. Неграмотнөјјасөс да малограмотнөјјасөс велөдан ужын тајө месачнык штурм дырјыс неграмотнөјјассө да малограмотнөјјассө велөдчыны кыскөмөн добөтчыны 100% выдө—50 арөсөз кар вылын да предпрјаөвөјас вылын, 40 арөсөз сөктјасын, первојја өчөредын тајө ужсө кыпөдны вөрлөзанијасын да колхозјасын, тајө ужын вескыдывысә оппортунистјаскөд да кулацкөј агитатсјакөд нуөдны решительнөј чорыд тыш.

4. Улысә парөјнөј да советскөј организатсјајаслы мкбезјассө буржыка сувтөдөм могыс нуөдны решительнөј мерајас. ВКП(б) рајкомјаслы пемыдлун бырөдөм да всеобуч нуөдөм куза месачнык штурмысыс вөчлыны итөјас да татыс прорывјассө бырөдөм куза примитны колана мерајас. Шојнатыса, Јемдінса да Кулөмдинса рајкомјаслы мкбез ужысыс став сөвемасө кывыс пуктөмөн обсмөдујтавын да март 1-д лун көжлө Обонолы сетны докладјас.

5. ОНО да ОДН нуөдны кампаннө мкбез ужас общественностсө кыскөм могыс, мобилзүйтны култәрмејөчјасөс, нуөдавны култөбязательствојас да култсамообязательствојас,

6. Ликбезжасын грамотао велөдөмкөд өт-щощ нуодны политическөй да производствен-нөй велөдөм, сы мogyе ликвидаторяслы от-сөг выло индавын вермана жөзөс.

7. ОСПС фракциялы прөверитлыны ужсө став союзжасысылыс, резултатяс жывыс да мераяс примитөм жывыс жуортны ВКП(б) ОК-лы феврал 25-д лун кешлө.

8. Крайс комиссиялыс областувса культу-ра уж облөдуйтөмсө портны массөвөй поли-тическөй кампаньбө.

9. Предупредитны ВКП(б) став райкомяс-сө, мыл воцө выло пемыдлун бырөдан фронт вылыс прорывжассө бырөдөм куза мераяс примитөмыс лоас на выло пуктөма чорыд мера, партияноя взысканьояс.

Журнал „Ордым“ жылыс.

1. Индыны, мыл художествоа литература „Ордым“ журнал оз тырымөня тышка партия генеральной тувиц вьсна, партия ге-неральной тувицые кешласөмжаскөд вескыд-выв оппортунизмкөд, кыз медыжыд опас-носткөд да „шугавыв“ загибжаскөд, сиз-жө и натсиональной политикасыс кешласөмжаскөд.

Журнал „Ордым“ оз тырымөня тыш-кае индустриальной Выл Войвы вьсна, омөла организуйтө ужалыс войтырөс хожајственно-политическөй мөгяс (вөрлөзөм колхозяс те-чөм да с. в.) олөмө портөм выло. Омөла журналын петкөдлысөб сотсиализм стрөйтөм. Ньөти оз тыдав Коми областса промышлен-нөй предприятвојаслөн ужыс.

2. „Ордым“ заводичис перестраивајтчы-ны реконструктивнөй кад серти, сомын тајө перестройкаыс муно вывти назон. Художест-воа пролетарскөй коми литератураөс кыпөдөм да гижыс кадрясөс быдтөм онөз-на лөзөма оппортунизм нога самотөк выло; журналлөн редаксия ез чорыда нуөд перестройтөм 1931-өд вөса сөньабр төлысөа ОК бјуро шуөм серти.

Возын висталөмжассө индиг моз ОК-лөн бјуро шуө:

Журналыс нымсө, кодө оз соответствуйт реконструктивнөй кад серти—вөжны, нымсө сетны „ударник“.

1. Редколлегиясө журналлыс вьлөмды. Ответственнөй редакторө индыны Доронин жортөс, редколлегияса шленјасөн вьнөдны В. А. Савинөс да Ј. Ј. Пысвинөс.

2. Редколлегиялы щөктыны медөща ка-дөн чорыда перестройтны журналсө—вөскөд-ны художествоа литератураөс партия ге-неральной тувиц вьсна тыш выло, индустриальной

Выл Войвы вьсна тыш выло, пјавлеткаса решајущөй којмөд вольыс программасө олө-мө портөм выло ужалыс войтырөс капиталст элементяс выло став фронт пастаөн насту-пайтны организуйтөмөн, ударничество да сот-сиалистическөй ордысөм пөскөдөмөн-да.

Нуны чорыд тыш партия генеральной ту-вицые кешласөмжаскөд вескыдыв кешөмкөд, кыз медыжыд опасносткөд, „шугавыв“ за-гибжаскөд, натсиональной политикаыс кешласөм-жаскөд—медвојдөр великодержавнөй шови-низмкөд, кыз медыжыд опасносткөд натио-нальной вөпросын, сиз-жө и мчлөзлытөг нуөд-ны тыш меставывса натионализмкөд, кыз ли-тература пыр, сиз-жө и гижыөяс костын ин-тернатиональной вөспитафно уж пуктөмөн.

3. Щөктыны култпропалы, ОБОНО-лы да КАПП-лы нуөдны мероприятвојас пролетар-скөй коми гижыс вьлө кадряс лөсөдөм куза (ударникясөс литератураб кыскөм, литератур-нөй ужнуөдыөясөс лөсөдөм мogyе курсяс нуөдөм, гырысжык школасын (педтехникум, СПШ да мукөд техникумјасын), литературнөй отделеһнөјас восталөм) торја-нин колө бөст-ыны маркөистско-ленинскөй крөвик кадряс лө-сөдөм выло. Примитны мераяс лөсөдны ма-териальной база куш литература уж вьлын ужалыс гижыс-коммунистясөс (профессионалы-писатели) лөсөдөм выло. Учритөма план вај-ны Обком бјуролы тавөа март 1-өд луныс не сорөнжык.

4. Журнал редаксиялы пуктыны сис-тематическөй (быдлунја) планөвөј уж. Пөскөдны массөвөј уж: журнал лыдфыөяслыс конфе-рентсияяс вөчалөмөн, журнал лыдфыөяс пөвсын кружокяс да группяс лөсөдөмөн, најөс портны вөрын да колхозын ударнөј бригадясө, ударнөј уж нуөдыөясө.

О партпросвещении.

Обсудив сообщение тт. Вежева и Плосковой о состоянии и очередных задач партпросвещения в Области, а также заметки по данному вопросу в газете „Правда Севера“, от 6/II. культпропсовещание отмечает, что проп-группа ЦК ВКП(б) и „Правда Севера“ совершенно правильно сигнализируют о наметившемся провале партпросвещения в Области.

Культпроп Обкома ВКП(б) и Райкомы успокоившись на тех достижениях в начале учебного года, которые имеются по разворачиванию сети партпросвещения, охвату по 6 районам партучебой 3471 человек., в дальнейшем, предоставили дело на оппортунистический самотек, вместо того, чтобы закреплять и углублять достигнутые результаты на основе боевых решений пленума Крайкома ВКП(б) о партпросвещении. В итоге, мы имеем несомненную угрозу срыва этой важнейшей партийной работы.

В самой передовой организации Области — Сыктывкарской, где имеются все возможности обеспечения сети партпросвещения пропагандистскими силами и живым методическим руководством, мы имеем позорнейшее ослабление партучебы: срыв вечерних курсов рабочих пропагандистов, пропсеминара, развал предметных кружков и ухудшение качества работы в оставшихся школах и кружках.

В сельских районах недооценка и безответственное отношение к партучебе со стороны Райкомов партактивов все еще продолжает иметь большое место, что приводит к прямому срыву партпросвещения, как это и было в прошлые годы. Живое методическое руководство местами не налажено, занятия в школах и кружках идут не регулярно, дни партучебы срываются, теоретическая учеба не увязывается с практической работой. Соцсоревнование, ударничество в деле партпросвещения не применяются, имеет место большая текучесть слушателей и частая смена пропагандистов. Из-за отсутствия живого методического руководства и систематической работы по подготовке пропагандистов, последние руководством школ и кружков справляются плохо.

Культпропсовещание отмечает, что благодаря энергичной работе тт. из пропгруппы ЦК ВКП(б) Юркина и Казакова, сравнительно удовлетворительно поставлено дело партпросвещения в Визингском районе, несмотря на недооценку этого дела со стороны Райкома (перевод штатного пропагандиста Обкома на другую работу). Там мы имеем большой охват сетью партпросвещения (1161 ч.), соцсоревнование между школами и кружками (политбой), пропсеминары на местах, районные курсы пропагандистов из 39 чел., участие школ и кружков в хозяйственно-политической работе партии и т. д.

Заочная форма учебы с партактивом поставлена также неудовлетворительно. Из 93-х товарищей, числящихся слушателями заочных комвузов и курсов партактива регулярно работают только 8 ч. Обучающиеся в заочной Коми Облсовпартшколе (60 чел.) с начала учебного года представили всего 20 письменных работ.

Исходя из этого культпропсовещание постановляет:

1. Считая, что партпросвещение, как правильно указывает „Правда Севера“, является мощным средством не только в борьбе с правым и „левым“ оппортунизмом, но и ускорением выполнения промфинпланов и переделки отсталой экономики Севера на основе генеральной линии партии, признать абсолютно недопустимым и политически высшей степени опасным, ослабление партпросвещения. Только овладение революционной теорией обеспечивает нам успешное продвижение вперед и выполнение очередных хозяйственно-политических задач. Недооценка этого и оправдание провала партпросвещения ссылкой на лесозаготовку и др. хозяйственные кампании является худшим видом правого оппортунизма.

2. Предложить райкомам немедленно обсудить на своих заседаниях о состоянии партпросвещения в районах и наметить конкретные мероприятия по решительному и безоговорочному выполнению решений пленума Крайкома и ранее данных директив Обкома о партпросвещении.

3. В кратчайший срок добиться резкого перелома в усилении партпросвещения. Произвести дополнительное комплектование сети партпросвещения, вовлечь в партпросвещение поголовно всех кандидатов партии. Привлекать к суровой ответственности виновников за срыв дней партучебы.

4. Культпросвещение особо заостряет внимание всех райкомов и партячеек на качественную постановку партпросвещения: развертывание социализации (политбоев), ударничества, участие школ в практической работе на селе, на лесозаготовке, в предприятии. Только такая постановка работы может обеспечить выполнение основной задачи партпросвещения — воспитание новых кадров, массовиков стойко защищающих и проводящих генеральную линию партии.

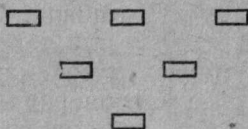
5. Немедленно взять на учет все пропагандистские силы и закрепить их на этой работе, решительно ведя борьбу с частой их сменой и использованием их в ущерб партпросвещению на другой работе. Наладить живое методическое руководство школами и кружками со стороны райкомов, Культпропа Обкома ВКП(б). Во всех крупных центрах — в городе и в районах организовать постоянно действующие пропсеминары и не менее как 1 раз в 3 месяца созывать краткосрочные (3—5 дневные), районные и подрайонные курсы-конференции пропагандистов, задачей которых будет являться

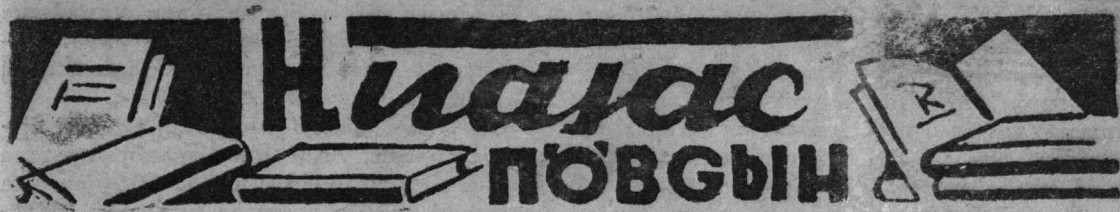
поднятие теоретического уровня и методической подготовки пропагандистов. Журналу „Культура фронт“ также усилить методическое и организационное руководство работой последних.

6. Особое внимание уделить на улучшение заочного обучения партактива. Райкомам немедленно взять на учет всех заочников, вовлечь в эту сеть дополнительное количество слушателей и оказывать им надлежащую помощь через консультационные пункты, решительно освобождая их от лишних нагрузок общественной работой и поставить строгий контроль за учебой заочников, широко развернуть обучение партактива через заочные радио-курсы, куда вовлечь максимальное количество слушателей.

7. Признать необходимым провести срочное обследование состояния партпросвещения в Устьвымском и Устькуломском районах, прося помощь в этом деле со стороны пропгруппы ЦК ВКП(б).

8. Предупредить еще раз Райкомы и Сыктывкарский горком ВКП(б), что за непринятие боевых мер по решительному улучшению партучебы, будут приняты самые серьезные меры партийного взыскания, вплоть до организационных выводов. Указать тов. Харалову (секретарю Визингского Райкома) на недопустимость использования пропагандиста ОК тов. Вахнина не по назначению.

Г. Захаров

Индустриальнөй Выл Војвыв течөм жылыс

Г. В. Васков — „Индустриальнөй Выл Војвыв“ КНА, Сыктывкар 1930 во 37 листбок 8000 екземплар.

Выл Војвыв течөм да Војвыв крајөс индустриализируйтөм — мед ыжыд лозунг Војвыв Крајувса робочөй да ужалыс крестаналөн. Быд ужын колө олөмө пөртны тајө лозунгөсө. Сөмын индустриализатсия лөсөдөмөн Војвыв Крај сувтас ортчөн мукөд Крај да областјаскөд сотсиализмө пыран тујын.

Васков јортлөн ыгаыс „Индустриальнөй Выл Војвыв“ сы вылө і гижөма, медым петкөдлыны Војвыв Крајлыс ембурсө да јонжыка јостыны да коміөн виставны Војвыв Крај вөзын сулалан могјассө. Медеа ыжыд көңајственно-політическөй мог Војвыв Крајлөн — вөрлөзөм, вөркылөдөм, заводјасын вөр пілтөм.

Васков јорт заводитө ыгасө СССР-ын рајонированньө, нуөдөмеаң. Вескыда сувтөдө вөпроссө, мыла СССР-ын өні муніс рајонированньө, кушөм могаңс вөлі пуктөма рајонированньөсө нуөдигөн. Гижыс мыјөскө колөма мыла өнөз (1929 воөз) ез мун СССР-ын рајонированньөыс, мыла гражданскөй вөјна помасөм бөрын пырыс пыр ез нуөдны рајонированньөсө. Колі јансөдны өвмөс сувтөдан (востановитан) кадсө өвмөссө вежан (реконструктивнөй) кадеыс. Востановителнөй кадеыс ез вөв өвмөс боксаңыс лөсөдөма, медым экономическөй рајонјас вермісны асөыныс өвмөснысө кыпөдны ас выннаныс. Сөмын рајонированньө (1928-29 во) бөрын сіјө вермытөмторсө лоіс бырөддөма. Кор гижыс торјөдө сөвет властлыс рајонированньөсө сар дыреа рајонированньөыс, шуө: „Сардыреа важ Россіјанын рајонјас лөсөдөм куңа ужсө нуөдлісныжө, сөмын могсө пуктылісны мөдбс: „төдманы Россіјас, төдманы өвмөсылыс чужөмбансө“. (3 лист бок). Абу гөгөрвоана: мыј

вылө-жө вөлі колө „төдманы өвмөсылыс чужөмбансө“ сарскөй властлыс.

Вескыда да чорыда кривикүгө Васков Војвыв Крај лөсөдигөн паныд мунысөсө (Вологдаөс, Устүгөс, Комиөс), но кор каңтыштө, мыј понда Коми областын јурнуөдысөсө оз вөлі пырны Војвыв Крајө, вескыда РСФСР-ө, гижыс шуө: „дөрт, шуамө, тајө корөмын локыс нінөм абу“ (7 листбок). Кыңи-нө абу локыс, кор республика корөмнас Коми јурнуөдысөсө нуөдісны Коми областсө капитализм туј вывті. Војвывса ВКП (б) Крајком Колөгов јорт доклад куңа вескыда индс, „мыј национал-шовинистическөй курс өвмөс течөмын областсөсө нуөдіс, өтар боксаң, сиктса өвмөс (сельское-хоңајство) капиталистическөй тујөд, мөдарсаң, — областсөсө јансөдіс өтывса сотсиалистическөй течөм стрянаыс да крајыс“. Таыс аңдам, мыј республика корөмын локыс зөв ыжыд. Тајө-жө республика корөмыс кыскыліс став областувса руководителјассө национал-шовинизмө, коді падмөдө вескыда уж нуөдөм да отсалө кулақјасы.

Војвыв крајлыс гижыс чужөмсө петкөдліс сөмын мыд куңтаыс (площад, мөрт лыд, тујјас развөјачтөм да с. в.), абы абу гижөма Војвыв крајлыс чужөмсө качество боксаңыс, озырлунсө вөрөн да мукөд іскопајемөй богатствөјассө.

Вөр промышленност жылыс Васков јорт вескыда шуө, „вөрлөзөм кыпөдөм да вөр промышленност развөјачтөм мед гырыс могјас“ (14 л.б.) „вөр сөтө госбјуджетө ыжыд доход, сөтө медеа уна зөлөта заграңичаө“ (15 л.б.). Вөр мјан Војвыв крајың зөв уна, но мјан вөрыс заграңичаө муно вывті-на еща. Сіјөн „вөрлөзан, вөркылөдан уж Војвыв крајын мед ыжыд мог політическөй мог. Војвыв крај СССР-өс индустриализируйтө вөр пыр“. Сіјөн „Војвыв крај вөзын сулалө мог — вөтөд-

ны да панъины вөрлөзөмөн, вөр промышленностөн да заграничао вөр нуёмөн“ буржуазной государствожасо. Вөр гөтөр чорыда паскало классовој тыш, „кулакјас вөрлөзөмлы быдсама ногөн“ торкалоны, зүгөны ужсө. Сөмын гижысыс унжыксө гижөма вөркылөдөм жылыс, сы вөсна нигаас вывти еща гижөма могјас кузасыс, кодјас сулалөны вөрлезан уж вылын. Сы понда жо весег нёвти кыв оз шу пыртны (доведитны) вөрлезан плансө быд керкабз, колхозз. Вывти жо еща шуө вөрлөзөмсө механизирутөм жылыс, а вөркылөдөманын механизирутөм жылыс весег абу шуөма нёвти кыв.

Колө индыны, нигаыслөн јукөдјасыс (медга бөрјавис кынзи) модө-мөдныскөд нёвти оз јитчыны, орлөдлөма.

Нёвти абу шуөма колхозса ужын Комилеслыс тракторјассө вөдитөм куза.

Колхозса уж абу јитөма вөрлезан ужкөд. Војвыв крајувса 11 партконференцја вескыда шуис: „Проблема обеспечения тяговой и рабочей силы на лесозаготовках—может быть разрешена (как показывает опыт)—только на базе дальнейшей коллективизации“.

Васков јорт нёвти абу казтыштөма великодержавной да натсiональной шовинизмкөд касасөм жылыс. Тыдалө абу прөстасыс шуөма Коми областыдыс республикасо корөм кузасыс: сені „локыс нинөм абу“. Оз ков вунөдны Крајкомлыс шуөмсө:

„Основной задачей Коми областной парторганизации является: решительная борьба с правым уклоном, как главной опасностью для партии „левыми“ заскоками и примиренчеством к ним, а также с местным национал-шовинизмом, стремящимся к хозяйственному и культурному обособлению и национальной замкнутости. Одновременно необходимо усилить борьбу и с великодержавным шовинизмом“ (Колегов јорт доклад куза ВКП(б) Крајкомлөн шуөм).

Ленинскөј натсiонал полiтикакыс кежөмјаскөд касасөм, кызы артмис Васков јортлөн, езна быр. Колегов јорт октабрас (1930 во) ВКП(б) ОК да ОКК-өтувја пленум вылын аслас докладас шуис:

„Социализм стрөитөм өд өдзөдөмкөд да странаы классовој тыш јөсмөдөмкөд щөщ кызі общөј лоөмтор—мијан ем „партия пышкын натсiональной уклонјаслөн возмөстчөм, великодержавной да меставыс шовинизм бокса“ (VI

партсезд) Коми областувса парторганизация условијөжасын тајө уклонјасыс вөлісны дај өніна емөс“ (Колегов. Большевик өдјасөн течам сотсiалистическөј Выл Војвыв, 28 л.б.).

Сы бөрын (сентябрө) ВКП(б) ОК-лөн бјуро нөшта индис, мыј натсiональной култура паскөдөмын да лөсөдөмын, кодыр јонжыка пожо коми ужалыс војтырөс матыстны сотсiализм стрөитан ужө, век-на емөс партијалыс натсiональной полiтикасо торкалысјас“.

Возө: „партиялыс натсiональной полiтика олөмө нуөдөмын өнiја кадө мијан организацијанын натсiональной вопроса кык уклоныс, натсiонал-шовинизмыс мелкобуржуазной да антипролетарскөј ужсө да идеологиясо петкөдөм бөрын, медыжыд опастност великодержавной шовинизмлаң катовтчөм, торја-нын совет аппарат комиөдөм да натсiональной култура кыпөдөм бокса. Сы вөсна натсiональной полiтика уклонјас кык фронткөд тышкасiтөн медјона колө кучкыны комиөдчан уж падмөдөм да натсiональной култура паскөдөм да лөсөдөм өтдортөм, кодi нөвти-на оз щөкты дугдыны меставыс натсiонализмкөд тыш нуөдөмыс“... (ВКП(б) ОК бјуро резолуцсиясы). Сы вөсна ОК сетис чорыд деректива „мобилизутны партиной, комсомолскөј, профсоюзной организацијас, рабочјјасөс, батрајасөс, гөма олыс крестьянаөс, колхозчыкјасөс да шөркөддем крестьянаөс ленинскөј натсiональной полiтика вылыс уклонјаскөд тыш вылө кызі великодержавной шовинизмкөд—натсiональной полiтика нуөдөмын медыжыд опастөктөд, сiз-жө i местной натсiонализм-өд, ужалыс војтыркөд интернатсiональной воспитаныө уж нуөдөм јонмөдөмөн“ (сен-жө).

Тајө шуөмјасыс Васков јортлөн „вунөма“. Вунөдөма сiз-жө гижыс натсiональной култура кыпөдөм жылыс да натсiональной литература паскөдөм жылыс. Тајө гүөмсө колө индыны, мыј ижыслөн артмис Республика корөм вөпросын натсiонал шовинистјас дор сулалөмсаң, а натсiональной култура нуөдөмын да кыпөдөмын—өтдортөм.

Сiз-жө Васков јорт „вунөдөма“ пасјыны примиренечјаскөд касасөм, кодјас лөоны паскыд подулөн оппортунистјасыс лыбны да содны.

„Индустриальной Выл Војвыв“ нима мукөд вөпросјасө пуктө вескыда да јөсмөдө тыш кулакјаскөд да оппортунистјаскөд. Нига вермас лоны колан торјөн; быд коммунистлы да комсомолечјасыс быд лесорублы да колхозчыкылы. Нигаөн ползутчигөн колө сөмын төдвылын кутны индалөм нелуччјасөс.

Сыктывкар.

Комі ыга лезанінлөн

Комі ыввылын петісны вьль ыгајас

ВОРСАНТОРЈАС:

доныс:

ПЕДЪ ГЕНЪ — „Зелла“ 4 торја ворсантор	30 ур.
Р. ВОЛЖЕНЫН — „Леч“	20 ур.
БЕРЕТИНСКИЈ — „Вужом“	37 ур.
ГРИЦЕВА — „Индустрија локтö“	30 ур.

ХУДОЖЕСТВОА ГИЖÖDJАС:

АЛМАНАХ — „Вьль Војвыв“	42 ур.
КОМИ ГИЖЫГЈАС — Советјас Областувса IX-d Сјездлы“	15 ур.
С. ЈУРИН — „Колчак вьлö“	10 ур.

МУКÖD ПÖЛÖСЈАС:

д. КУЪНЕТСОВ — „Чуксалö вөр“	15 ур.
С. ПОПОВ — „Религіја да СССР-öс дорјом“	10 ур.
А. АРЪУХИНА — „Кресванка колхоз течöмын“	—
В. ЭЕЛІНСКАЈА — „Лодзіса фабрика вьлын“	7 ур.
С. ФИЛППОВ — „Кызи візны картофел сісмöмыс“	34 ур.

Поçö нöбны ыгајасөн вузасан магазиныс да сузöдны наложеннöј платежөн.

Ивл. А. 29

Ответственный редактор—И. С. ВЕЖЕВ.

Сыктывкар КІЗ

Облит № 210

Тираж 1565.

ЛЕЗАМ

КОМИ ХУДОЖЕСТ.

ВОА ЛІТЕРАТУРА

АЛМАНАХ.

ВЫЛ ВОЛВЫВ

дорам Индустриалдөй Выл ВоивыВ!

АЛМАНАХО ПЕТОНЫ ТАЦОМ

ГИЖОДЖАС:

Шыладорса Миш. Бркөдчыны
абу кад.

В. Јогор. Отувја уж.

Пес-Ген. Выл шыјас.

Выл-Паш. Бордја всјас.

Пармазон. Вермасны!.. Верма-
сны!..

Лывапыс. Калым.

Њобдинса Виттор. Стантсја
Сыктывдинкар.

Пармазон. Том јозлы.

Пес-Ген. Ударникјас.

Шыладорса Миш. Ва катчөс
мөдөдчис јөр.

Выл Паш. Туганјас.

[Квајта-пі] Со, колөкө-і, ужав.

М. Лихачев. Тракторнөј зык.

Акин пі. Нол вои тыртамө.

Льла Вас. Бор куза.

М. Лихачов. Ежва куза.

СУЗӨДАНН:

СЫКТЫВКАР,

КОМИ ИГА ЛЕЗАН-

ИНЛОН МАГАЧИН

СТАВ

партияноҗ да комсомольскоҗ пропаган-
дистяслы, культурмеҗечяслы, аңтирелігі-
озноҗ уж нуодыяслы, избачяслы, уші-
тельяслы, ғырыс школаын велөдчыяслы

Медым вескыда партија генералноҗ туҗ
виҗ основа вылын нуодны культурноҗ революцсја, дорны на-
тсиональноҗ культура пролетариат нога пышкөсөн да өдәдны
сотсиализм течана уж, КОЛО ТИЖАНЫ ЛЕПТЫНЫ АССЫНЫД
КУЛЬТУРНО-ПОЛЫҖ. УРОВЕҖНЫТО, бура төдмавны пар-
тијалыс өнија кадын сулалан могјассө, директивајассө да куль-
турноҗ революцсја олөмө пөртөм куҗа местајасвывса опытјас.

СЫ ВОСНА ТИЖАНЫ КОЛО СУҖОДНЫ ДА ЛЫҖЫНЫ ЖУРНАЛ

„КУЛЬТУРА ФРОНТ“

ЛОКТАН ТӨЛЫСЈАС КЕЖЛӨ ЖУРНАЛЛОН
ЛОСӨДӨМА ЛЕҖНЫ СО МЫЈАС ЈЫЛЫС:

1. Культурноҗ революцсја, кыҗи классөвөҗ
фронт. Воҗа гижодјас воҗа №-јасын леҗдөм оппортунистическоҗ
да партија туҗвиҗ нуөдөм бокзың невыдержанноҗ статтајас выло.

2. Культурно-массөвөҗ уж јылыс — вөркылөдөм кеж-
лө да тувсов гөра көҗа кежлө.

3. Партипросвещеннө јылыс. Кушөма муноҗ уж, сјөн
вескөдлөм да воҗо выло сулалан могјас.

4. Јөзкөст велөдчөм уж пунктөм јылыс. Всеобуч
нуөдөм. Политехнизатсја школајасө пыртөм, поснөд да ғырыс
школајаслыс опытјас. Пемыдлун бырөдан уж јылыс.

5. Кадрјасө дорөм јылыс. Совпаршколалон уж да сы воҗын
сулалан могјас. Тхыкумјаслыс да ФЗУ-јаслыс уж бурмөдөм
јылыс, курсјас восталөм да ВУЗ-јас комплектуртөм јылыс.

6. Аңтирелігноҗноҗ уж јылыс. Воҗо выло сулалан
могјас. ОВБ-лон уж. Местајасвывса спыт да кыҗи колө чорҗөдны
классөвөҗ враҗаскөд тыш аңтирелігноҗноҗ уж нуөдөм пыр.

7. Научноҗ уж нуөдөм јылыс. Комі Крај ізучајтыс
обществолон уж. Істориков Марксистов общество котыртөм јылыс
да теоретическоҗ рытјас нуөдөм опыт јылыс.

8. Библиографсја да критика.

9. ВКП(б) Обкомлыс постановленнөјас культу-
ра уж нуөдөм јылыс.

10. Хроника.

СУҖОДАН ДОНЫС ЖУРНАЛЛОН:

12 төлыс кежлө — 6 шајт

6 төлыс кежлө — 3 шајт

3 төлыс кежлө — 1 ш. 50 ур.

1 төлыс кежлө — — 50 ур.

РЕДАКТСИЈАЛОН АДРЕС:

Сыктывкар, Вадорвыв, 38,
редактсја „Культура фронт“.

Донос 80 ур.

12559

12559

НЖ Коми
1-2